

INVESTICE do umění

Plán smrti

Co udělat s uměleckou sbírkou, pokud nemáte dědice nebo ji dědicové nechtějí

Vendula Chalánková

Umělec se může rozhodnout, co chce, aby s jeho dílem bylo dál

Havrlantovi

Se sběratelkou umění Kateřinou Havrlant o mladých talentech, důvěře a vůni ateliérů

Bolf, Černický, Dokoupil,
Houser, Kintera, Kolíbal,
Kratina, Kubíček, Nikl,
Sýkora a další

Radost, vášeň, posedlost!

4. 2. – 4. 6. 2022

MAGNUS ART
GALERIE J&T BANKY

Sokolovská 700/113a, Praha 8
www.galeriemagnusart.cz

EK014251

Lenka Lindaurová
kritička a kurátorka vizuálního umění

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

dva roky se pokoušíme o překonání provizoria uměleckého provozu v čase pandemie, aniž bychom tušili, že nás při přípravě nového magazínu Investice do umění zaskočí drsná politická situace na prahu hrozícího válečného konfliktu. Přitom právě země šíleného agresora Putina v poslední dekádě hrála zásadní roli v art byznysu a z bohatých Rusů se rekrutovali nejvýznamnější světoví sběratelé umění. Známý je rovněž ukrajinský sběratel a miliardář Viktor Pinčuk, jenž v Kyjevě otevřel Pinchuk Art Centre, které ještě na začátku únorového napadení Ukrajiny Ruskem prezentovalo práce 21 kandidátů na cenu Future Generation Art Prize z celého světa. Tato cena byla založena v roce 2009 a uděluje se každé dva roky. Jaká však bude budoucnost letošních finalistů?

Útěchu přináší malé lidské příběhy ilustrátorky Venduly Chalánkové, které nám říkají, že vždy může být i hůř, když je nám vlastně tak dobře.

Pohled veřejnosti na umělecké sbírky se rychle mění – jejich původ i zaměření jsou stále více podrobovány kritice. Nic se ale nemění na tom, že umění nás všechny se vši pravděpodobností přežije. Připravili jsme pro vás malý manuál, který se týká uměleckých sbírek bez dědice. Opravdu jsme netušili, jak silně metaforickým se stane.

Víte, že také koupí uměleckého díla můžete pomoci lidem v nouzi? Organizují to umělci, spolky, školy, galerie soukromé i veřejné. Neváhejte. Kdy, když ne teď?

Na titulní straně: Obraz ukrajinské lidové malířky Mariji Prymačenko (1908–1997). Řada jejích děl nacházejících se v muzeu v ukrajinském Lvankivu nedávno shořela při invazi ruských okupantských vojsk.

Partner magazínu

J&T BANKA

MAGAZÍN INVESTICE DO UMĚNÍ – PŘÍLOHA HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN, 23. 3. 2022 a týdeníku Ekonom č. 13 • Ředitel speciálních projektů Aleš Mohout • Art director Jan Vyhnanek • Vedoucí speciálního obsahu Jan Zálusky (jan.zalusky@economia.cz) • Editor Tomáš Wehle (tomas.wehle@economia.cz) • Layout Jan Stejskal • Grafika Martin Impseil • Adresa redakce Pernero 673/47, 186 00 Praha 8 • Tisk Walstead Moraviapress s.r.o., Břeclav • Samostatně neprodejné • <http://www.hn.cz>

Dědictví

04-07

Co se stane s uměleckou sbírkou, pokud majitel nemá dědice nebo ji dědicové nechťejí?

Chalánková

08-12

Po škole založila výtvarnice Vendula Chalánková designovou značku Zvrhlý vkus a myslela si, že se tím uživí. Ovšem po vydání první knížky se výšivka přehoupala do ilustrace.

Fotografie

13-15

Sběratelé chtějí mít pojištěný jeden originál, který nabízí malba. K fotografii se ještě odhodlávají.

Umění všem

18-21

Manželé Havrlantovi se pustili do sbírání současného umění. Proč to dělají a jak se jim daří?

Sbírka jako dědictví

Návod, jak naložit s uměleckou kolekcí, jejíž sběratel nemá žádné dědice.

Z

a svůj život nasbíral stovky uměleckých předmětů: obrazů, soch, starožitností a archiválií, a i když je mu 80 let, stále si nemůže odpustit občasně nákupy v galeriích či na aukcích. Každá sběratelská vášň ale přináší otázku: co bude se sbírkou po mé smrti?

Náš sběratel, říkáme mu Jan (redakce jeho jméno zná, ale nepřál si je zveřejnit), je rozvedený a bezdětný. Rozhodl se svou sbírku prodat jako celek zájemci, který ji také jako systematicky budovaný komplexní soubor udrží pohromadě. To se ale nepodařilo. Každý sběratel má jiné zájmy a jiné oko. O některé artefakty měli kupci zájem, nikoli však o celou sbírku, která navíc byla dost drahá. Také aukční domy stály jen o jednotlivé kusy. Nakonec však jedna aukční síň nabídla model prodeje celé kolekce, avšak po jednotlivých kusech, jejichž vyvolávací cenu určí sama. Zavázala se, že sbírku přebere a Janovi vyplatí domluvenou částku, bez ohledu na výsledky prodeje. Pro aukční dům to není riskantní byznys – zkušenost s prodejem celých rodinných sídel včetně umění i užitkových předmětů ukazuje, že každá věc má svého kupce.

Proč Jan svou sbírku nedaruje nějaké instituci s podmínkou jejího zachování jako celku? Institucím obecně nedůvěřuje. Svému právníkovi už do závěti připravil pokyny, jak peníze z prodeje

rozdělit na charitativní účely lidem s různými zdravotními handicapy.

„Svou sbírku jsem vytvářel víc než padesát let,“ svěřuje se Jan. „S velkou radostí a láskou, očima a srdcem, nikdy však s myšlenkou na investici. Dnes si nejsem jistý, kde nakonec skončí, bohužel nemám rodinu, která by měla ke sbírce vztah a mohla vše převzít a pokračovat. Doufám, že budu mít ještě čas najít sbírce adoptivní rodinu nebo zájemce, kterému ji nabídnu. Kdyby se opravdu neukázala jiná možnost, tak nezbude než vše nabídnout jednomu ze světových aukčních domů a výnos věnovat dobrým lidem nebo institucím, které se věnují těm slabším ve společnosti.“

Není neobvyklé, že se dnes stárnoucí lidé starají o budoucnost svého majetku, notabene milované sbírky umění. Povědomí o tomto fenoménu se zlepšilo, a tak spíš výjimečně mohou dědicové nacházet netušené poklady na půdě či spíše v pronajatém klimatizovaném depozitáři, o jehož existenci za života rodičů neměli ani tušení.

Role správce sbírky

Je určitě praktické si pořídit soupis sbírky a obrazovou katalogizaci. Pokud dědicové sbírky mají věrohodný soupis a certifikáty pravosti děl, je snadné je nabídnout na trhu. Častý postup je rovněž spolupráce rodiny s galeristou, který se

Sbírka bez dědice, ilustrační foto (ze stále sbírky MUMOK, Vídeň, 2018)

“

Svému právníkovi už do závěti připravil pokyny, jak peníze z prodeje rozdělit na charitativní účely.

jsem o to požádán, posuzuji pravost prodávaných či kupovaných děl.“

Plán smrt

To jsme ovšem popsali situaci, ve které všichni znají hodnotu uměleckých předmětů, kde umírající umělec či sběratel a jeho rodina mají předstihu, jak se o sbírku postarat. Co se však stane s uměleckou sbírkou, pokud majitel nemá dědice nebo ji dědicové nechťejí?

„V případě, že majitel umělecké sbírky nemá dědice, případně jeho sbírka dle paragrafu 1634 občanského zákoníku státu jako odumřelá a na stát se hledí, jako by byl zákonným dědicem. Na rozdíl od něho však nemá právo dědictví odmítnout,“ říká právník Jan Kozubek z advokátní kanceláře Becker a Poliakoff.

Podle něj mají dědicové v podstatě dvě možnosti: sbírku buď prodat, nebo ji darovat. Jak už bylo řečeno, pokud jde o cennou sbírku, nabízí se jako nejlepší možnost aukční prodej. Prodávají se buď jednotlivá díla, ale také sbírka jako celek – podle dohody s aukčním domem. Pokud sbírka obsahuje díla světoznámých autorů, pak je vhodné uvažovat o prodeji v prestižních světových aukčních síních, jako jsou Sotheby's, Christie's či Bonhams. Ale i mnohé české aukční domy a jiné profesionální agentury už mají dlouhodobou historii úspěšné práce.

Darovat sbírku také dnes není těžký úkol. Dědicové mohou věnovat kolekci galeriím, muzeím, jiným sběratelům – komukoli, kdo bude ochoten dar přijmout. V takovém případě se sepisuje darovací smlouva a dárce v ní může vznést některé požadavky. Například aby sbírka zůstala jako

ještě za života umělce o jeho práce, jejich prodej i zápůjčky staral. Jako odborník může rodině dobře poradit, která díla komu a za kolik prodat, která ponechat jako zlatý fond pro případný zájem institucionálních sbírek a která pouze zapůjčovat.

Tak postupuje například galerista Petr Mach, který spravuje dílo českého malíře Jiřího Načeradského, jehož dostupných děl pomalu na trhu ubývá. „S Jiřím Načeradským jsem spolupracoval na soupisu jeho díla, dále na přípravě výstav a rovněž na vydávání jeho publikací. Před svým skonem oznámil mně i své ženě, že si přeje, abychom stejným způsobem pokračovali i nadále,“ vypráví Petr Mach. „Ve spolupráci s rodinou, která vlastní autorovu pozůstalost a především autorská práva k umělcovu dílu, nadále připravuji výstavy, poskytuji servis dalším kurátorům při zápůjčkách děl na výstavy a dodávám reprodukce a další podklady pro tisk. Rovněž hlídám výskyt falz, respektive jejich eliminaci z uměleckého trhu, a v případě, že

Jiří Načeradský, Rodina, 1967,
olej na plátně, 130×148 cm,
archiv Petra Macha

celek, aby se z ní mohlo zapůjčovat jen v Česku nebo aby byla vedena pod jeho jménem. „Pokud ale dědicové nechtějí uměleckou sbírku v rámci dědického řízení nabýt vůbec, mohou dědictví odmítnout, zcizit, vzdát se jej, případně se dědického práva ještě za života zůstavitele zříci. Tyto jednotlivé instituty označují několik různých způsobů nenabytí dědictví, které se od sebe liší v následujících aspektech,“ dodává Jan Kozubek.

„Pokud dědic dědictví odmítne, hledí se na něj, jako by dědictví nenabyl. Odmítnutí ale vyžaduje výslovné prohlášení vůči soudu. Pokud všichni v úvahu přicházející dědicové dědictví odmítnou, případně státu. Dědictví je třeba odmítnout celé, tedy kromě umělecké sbírky i ostatní jmění, jinak by odmítnutí nebylo platné. Zcizení dědictví je pak možné na základě smlouvy uzavřené mezi dědicem a třetí osobou po smrti zůstavitele. Tuto smlouvu je třeba uzavřít ve formě veřejné listiny u notáře a oznámit její uzavření soudu, který vede řízení o dědictví. Obdobně jako v případě odmítnutí dědictví je možné dědictví zcizit pouze jako celek. Na rozdíl od odmítnutí dědictví je tedy v tomto případě třeba označit konkrétní osobu, která jej má namísto původního dědice nabýt, přičemž se nemusí jednat o jiného dědice. Dědic, který dědictví neodmítl, se jej rovněž může před soudem vzdát ve prospěch jiného dědice. Zřeknutí se dědického práva je možné pouze na základě smlouvy uzavřené mezi dědicem a zůstavitelem za jeho života ve formě veřejné listiny a i v tomto případě se dědic zřiká dědického práva jako celku.“

Proto, jak už bylo řečeno, by měl mít každý sběratel bez předsudků takzvaný plán „smrt“. Pokud ho osud sbírky zajímá a chce ho ovlivnit, měl by zjistit zájem potenciálních dědiců, aby předešel tomu, že sbírka připadne státu. Pak se může rozhodnout, že ji ještě za svého života prodá nebo daruje. Chce-li se ze sbírky těšit celý život, pak je vhodné včas formulovat závěť.

Nadace jako elegantní řešení

Jednou z možností, jak se koncepčně postarat o celistvost sbírky, je založení nadace pro její správu. Jak zařídit, aby nadace vedla projekt přesně tak, jak jej míní sběratel? „Na rozdíl od korporací, které jsou také právníky mi osoba-

Galerista a „jeho“ umělec, Petr Mach s Jiřím Načeradským v roce 2011, archiv Petra Macha

mi, není nadace společenstvím osob, nýbrž sdružením majetku,“ vysvětluje Jan Kozubek. „Její osud tak není do takové míry závislý na osudu jejího zakladatele. Pokud tedy zakladatel nadace zemře, nadace nezaniká, dále existuje a plní svůj účel určený v rámci nadační listiny.“

V jejím rámci může zakladatel a sběratel v jedné osobě pro případ své smrti vyhradit některému z orgánů nadace oprávnění nadační listinu měnit. Pokud ale postup naopak neupraví a správní rada nadace by chtěla postupovat jinak, než praví nadační listina, musí případné objektivní potřeby změn rozhodovat na návrh nadace soud.

„Aby tedy nedošlo po smrti zakladatele k takové změně nadační listiny, která by se odchýlovala od jeho původní představy o osudu nadace, jeví se jako vhodné upravit v nadační listině postup pro její změny v případě smrti zakladatele, případně v ní alespoň vyjádřit úmysly a přání zakladatele vztahující se k nadaci,“ doplňuje Kozubek. A také dodává, že založí-li sběratel nadaci

Nadace Medy a Jana Mládkových a Museum Kampa v Praze, archiv Musea Kampa

za svého života, neznamená to, že jeho dědicové mohou nadační listinu měnit. Takový záměr by sám o sobě musel být už v listině ukotven. Jestliže nebyla nadace založena ještě během života sběratele, lze ji zřídit prostřednictvím závěti. Nadace se může tedy stát dědicem nebo odkazovníkem a získat celé sběratelovo jmění.

Jako příklad poslouží fungující model Nadace Medy a Jana Mládkových, která spravuje velkou sbírku moderního a současného umění a provozuje Museum Kampa. Zakladatelka Meda Mládková, které je 102 let, je nyní už řadovou členkou správní rady. Co když by ale nové vedení správní rady mělo jiný záměr než původní sběratelka?

„Pokud by někdo chtěl snižovat jmění nadace nebo prodávat díla ze sbírky, musela by o tom hlasovat správní rada, vysvětluje šéfkurátor Musea Kampa Jan Skřivánek. „Členkou naší správní rady je například i pražská radní pro kulturu nebo řada nezávislých osobností, takže něco takového nehrozí. Ale ano, dokážu si představit třeba nadaci spravující pozůstalost nějakého umělce, která si něco takového odhlasuje nebo bude mít rovnou prodej uměleckých děl v předmětu činnosti. Nejde tedy ani tak o formu nadace, ale o to, jaké má poslání a kdo se o jeho naplňování stará.“ Sběrka Medy Mládkové je zapísána v Centrální evidenci sbírek, což znamená, že jednotlivá díla lze vyřadit ze sbírky, jen pokud dojde k jejich zničení nebo se podaří doložit, že neodpovídají charakteru sbírky.

Zhlediska zaručení soudržnosti sbírky po smrti zakladatele platí, že záleží na tom, jak byl napsán statut nadace a jakým způsobem ho lze měnit. V praxi pak také na tom, kdo činnost nadace reálně vykonává. Nic z toho není stoprocentní zárukou, ale kombinace všeho by měla být dostatečnou pojistkou udržitelnosti sbírky a její kvality. „Kdyby měl někdo ďábelský plán, že takovou nadační sbírku zcizí, musel by zřejmě najít slabiny ve statutu nadace a to by asi byl dlouhodobý, ne úplně snadný proces, takže by si toho někdo všiml a snažil se tomu zabránit,“ soudí Jan Skřivánek.

Otokar Hůrka, Chalupa, olej na kartonu, 42×58,5 cm, předáno zdarma Národnímu zemědělskému muzeu v Praze, archiv ÚZSVM

Kdyby měl někdo ďábelský plán, že nějakou nadační sbírku zcizí, musel by zřejmě najít slabiny ve statutu nadace.

Co je to odúmrť

Vrátíme se k situaci, kdy sběratel nemá dědice, nezaložil nadaci a nečekaně zemře. Umělecká sbírka tak připadne automaticky státu. „V případě, že se Česko stane vlastníkem uměleckého předmětu na základě dědictví, je příslušný s ním hospodařit Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM). Ministerstvo kultury na základě podnětu tohoto úřadu doporučí organizační složku nebo určí státní příspěvkovou organizaci, která přijme umělecké dílo do sbírky muzejní povahy,“ objasňuje postup pracovnice tiskového oddělení ministerstva kultury Ivana Awwadová. „Předmět tedy zůstává ve vlastnictví státu, ale je mu poskytnuta odborná péče. V případě, že se nejedná o předmět, který by zhodnotil sbírku muzejní povahy ve správě organizační složky či státní příspěvkové organizace, je nabídnut k prodeji na veřejné aukci.“

Jak to v praxi probíhá, popisuje Jiří Pivoňka, vedoucí oddělení hospodaření s majetkem v operativní evidenci ÚZSVM: „Jako konkrétní případ uveďme převod nesourodého souboru čtyřiceti obrazů od různých autorů, které náš úřad získal jako odúmrtí po zemřelé osobě z Prahy. Převod prozatím není dokončen, ale v průběhu března bude uzavřena smlouva o předání majetku státu s Národním památkovým ústavem – Územní památkovou správou na Sychrově, který tuto kolekci získal.“

Úřad podle Jiřího Pivoňky musí veškerý majetek nabízet prvotně ostatním organizačním složkám státu a státním organizacím (jako jsou například muzea, galerie či zámky) k bezúplatnému převodu. „V případě, že se některá složka přihlásí a svou žádost zdůvodní, požádá ÚZSVM, v případě uměleckých děl, o souhlas s převodem ministerstva kultury. V případě, že jsou splněny veškeré zákonné náležitosti, můžeme přistoupit k bezúplatnému převodu,“ dodává.

Když o umělecké předměty nemá žádná instituce zájem, úřad je nabízí k prodeji na svých stránkách www.nabidkamajetku.cz bez prostředníka. Vyvolávací ceny se určují na základě ocenění znaleckých posudků.

Josef Podlipný, Pivoňky, prodej za 6955 korun, archiv ÚZSVM

Sběratelé mému srdci milí

D

řív jsem si ilustrací vydělávala na to, abych mohla malovat, a teď to kolikrát vypadá tak, že malbou si vydělávám na to, abych mohla ilustrovat knížky," říká v rozhovoru Vendula Chalánková.

V žebříčku J&T Banka Art Index, hodnotícím umělce podle aktivit a úspěchů, jste vloni zaznamenala velký skok o dvacet míst, na 16. pozici. Čemu to přičítáte?

Nejvíce knížkám. V posledních letech jsem totiž ilustrovala hodně knih. Výstav jsem sice také měla hodně – když jsem ty loňské spočítala, bylo jich čtrnáct –, ale nebyly zahraniční, které jsou lépe bodově hodnocené. Vystavovala jsem jen u nás a na Slovensku. Takže v povědomí diváků jsem teď více zapsaná jako ilustrátorka. A také se povedlo pár animací.

Výtvarnice **Vendula Chalánková** má stále práce dost. Začala ilustrovat knihy, věnuje se volné tvorbě, dělá animované filmy a maluje.

Jednou jste zmínila, že pro volnou tvorbu potřebujete svobodu, že při práci nemůžete uvažovat o tom, komu se výsledek bude líbit, jako když děláte na zakázku. Jak to ale je v případě knížek?

To je speciální situace, protože vždycky pracuji na konkrétní zadání. Mám ale obrovskou výhodu v tom, že když se ke mně zadání dostane, tak proto, že už si mě z nějakého důvodu vybrali. Už znají můj způsob práce, vědí, co očekávat, a nezasahují mi do ní, nechávají mi volnou ruku. Ze začátku se mi ale často stávalo, že jsem musela hodně předělávat podle požadavků klienta, věci se mi vracely a některé návrhy ilustrací vznikaly pětkrát i víckrát. V poslední době ovšem dostávám zadání od zájemců, kteří vědí, co očekávat, a jsou pak s výsledkem spokojeni. Například z popudu nakladatelství Host vznikla knížka Liška Bystrouška, což bylo pro mě důležité téma kvůli Leoši Janáčkovi, kterého jsem dlouhodobě zpracovávala. Knižka na mou dosavadní práci navázala a bylo to krásné a moc si jí považuji.

Vytvořila jste někdy knihu nebo komiks pro někoho konkrétního?

Stalo se mi, že jsem kreslila ilustrace podle konkrétních osobností. Třeba ve spolupráci s turistickým informačním centrem v Brně jsem dostala zadání brněnské Vánoce. Rozhodla jsem se zpracovat frontu na svařák a měla jsem v ní pro mě důležité lidi z Brna – Tima, Muchu, Kateřinu Tučkovou, Adélu Elbel a Kateřinu Šedou. Komiks pro někoho konkrétního je také kniha Dnes dítě, do které Radim Kopáč celý rok zaznamenával slova svého tehdy dvouletého syna. V komiksech je tedy on.

Věnujete se ještě komiksové tvorbě? To je také práce na zakázku?

Ano, pořád se jí ještě věnuju. Mám práci rozdělenou na autorský komiks a to je volná tvorba, ale dostávají se ke mně i nějaké zakázky. Třeba vloni a letos zpracovávám komiks s Jánem Obyšvským na téma životopis Gregora Mendela, protože se schyluje k výročí dvou set let od jeho narození.

Jak jste Mendela pojala?

Jako koláž z papíru. Zadání bylo dost podrobně zpracované – dostali jsme konkrétní scénář. Jde o Mendelův životní příběh od jeho křtu až do smrti. Aktuálně jsme u třetího dílu, který vychází v časopisu Mendel, vydávaném hvězdárnou. První díl byl o tom, jak se narodil a studoval, druhý o tom, jak se dostal do kláštera a bádá, a třetí je o jeho odkazu.

Jde o vážnou věc, nebo jste komiks pojala s nadsázkou a humorem?

Myslím, že je vytvořen s nadsázkou a humorem.

Vaše práce jsou zastoupeny v důležitých českých sbírkách veřejných institucí. Prodáváte i soukromým sběratelům?

“

Umělec se může rozhodnout, co chce, aby s jeho dílem bylo dál.

Do sbírek jsem se dostala hlavně díky kurátorovi Radku Wohlmuthovi, s nímž jsme se potkali v DSC Gallery na výstavě. To pro mě bylo přelomové. Nikdy jsem s ním nespolečně pracovala, ale galerie mi ho domluvila. Další výstava s ním se konala v Chebu a tam už si z ní zakoupili moji práci do sbírky. A v dalších institucích to bylo podobné – z výstavy si zakoupili něco do stálé sbírky. Můj úplně první vstup do veřejné instituce byl ještě za dob mých studií do Národní galerie, hned po škole pak do sbírky Marek.

Soukromé sběratele mám dva, takové mému srdci milé – jedním z nich je Jiří Zahrádka, který je zároveň i mým nejbližším kamarádem. Věnuje se Leoši Janáčkovi a je velký fanoušek umění, s uměním doslova žije. Cokoli koupí, tak si také doma pověsí a pořizuje si jen to, co má rád. Říká: Nesbírám, mám věci, s nimiž žiji. Druhý můj sběratel je Martin Dýma. Ten je specifický v tom, že si mě vybrali se ženou, protože jejich dcera měla ráda moji knížku O Červené karkulce a shodli se, že by ode mě chtěli i obraz. Doteď se mi kontinuálně ozývá. Buduje svou vlastní galerii, kterou pojmenoval HoMA. Pravidelně mi zapůjčuje moje věci na výstavy. I když vím, že jim pak v kuchyni chybí.

Určitě jste zaznamenala diskuse týkající se sběratelů, kteří mají velké sbírky, ale z morálních důvodů – kvůli způsobu či obsahu jejich podnikání – nejsou pro umělce přijatelní a ti jim nechtějí svá díla prodávat. Měl by si podle vás umělec vybírat zájemce o své dílo? Na příklad Galerie hlavního města Prahy si nyní odmítla zapůjčit Kinterův objekt ze sbírky Roberta Runtáka. (Sběratele, který otevřel v Olomouci privátní galerii Telegraph. Financování

Ilustrace z knihy Vít Samek: Bulbem záchranáře: Jak zachránit život a stát se superhrdinou, Jan Melvil Publishing, 2020

Vendula Chalánková (1981)

Česká výtvarnice, konceptuální umělkyně a kreslička komiksových stripů.

Vystudovala střední pedagogickou školu v Přerově, v letech 1999–2006 pak Fakultu výtvarných umění VUT v Brně v ateliéru environmentu u Vladimíra Mertý a Mariana Pally.

Dosud ilustrovala například knížky Zpívejte s námi I, II, III, Proč nejsi jako chlapi v práci, vole?, Vyšívání pohádky, Péče na prodej, O červené karkulce, O perníkové chaloupce, Cukr a počasí, Dnes dítě, Vyšívání pohádky, Péče na prodej, Jak se práce z lásky stává placenou službou, O české minulosti a přítomnosti, Liška Bystrouška a další. V roce 2006 získala cenu Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových. Je zastoupena ve sbírkách Národní galerie v Praze či vídeňském MAK – Museum für angewandte Kunst.

Žije v Troubkách nad Bečvou a v Brně.

Ilustrace z životopisného komiksu o J. G. Mendelovi, časopis Mendel, Hvězdárna a planetárium Brno, 2021

galerie i sbírky pochází z jeho příjmů ředitele exekutorského úřadu v Přerově – pozn. red.)

Já si myslím, že umělec by takovou selekci dělat měl, pokud je pro něj důležité, kde se jeho práce ocitne. Ne vždy si může vybrat, kdo jeho práci koupí, ale vždy si může zvolit, s kým se stýká a kamarádí. Mně se stalo, že jsem zastoupena v Runtákově sbírce, kvůli aukčnímu prodeji z galerie Miroslava Jiřeleho Etcetera. Nemůžu se kriticky vyjadřovat k umělcům, kteří u něj vystavují nebo mu prodávají. Víím, že pro některé je to existenciálně důležité.

Pak ale nedává smysl něco odmítat a něco přijímat, protože nikdy nevíte, kam se dalším prodejem dílo dostane.

K této otázce chci říct, že jsem za to ráda – za to, že Galerie hlavního města Prahy zápůjčku odmítla udělat. Je to jasný signál, že sběrateli nechce jeho sbírku tímto způsobem zhodnocovat. Tahle zpráva mě dost potěšila.

Umělci by tedy měli dávat veřejně najevo své morální postoje?

Určitě. Umělec se může rozhodnout, co chce, aby s jeho dílem bylo dál, a proto jsem ráda, když jsou moje práce ve státních institucích nebo u Jirky Zahradky – tam jsem nejradši, když se ocitnou.

Je pro vás těžké stanovit cenu svého díla?

Tento problém měl také postupný vývoj a první zlom přišel s výstavou v DSC Gallery. Do té doby jsem cenu určovala chaoticky sama. Například obrazy, které mi dlouho ležely doma, pak byly u kamarádů v designovém obchodě a skončily ve sklepe. Jeden se tehdy nabízel za dva tisíce.

Dovezla jsem je do Prahy do DSC a paní galeristka mi je obratem prodala za strašně moc peněz. Řekla mi: Vidíte, Vendulko, sama si to dělat nemůžete. Tehdy mi nějakým způsobem moje ceny nastavila.

Podle čeho je stanovila, když vaše tržní ceny byly tak nízké? Podle nějaké konkrétní poptávky, nebo podle svého zájmu?

Myslím si, že už existovali zájemci. Galeristka pravila, že se musíme dostat na ceny umělce Petra Duba. To bylo měřítko. Pak jsem to Petrovi říkala a jeho to potěšilo.

Nyní už máte svůj vlastní systém, podle kterého si určujete ceny? Podle aukčního prodeje, nebo za centimetr čtvereční?

To je zajímavé, protože podle centimetrů čtverečních mi cenu jeden sběratel spočítal. Když koupil první obraz a pak chtěl další a já si neuměla cenu stanovit, přišel s výpočtem centimetrů. S tím jsem se setkala jen jednou. Ceny v aukčním prodeji, pokud se podaří, jsou pro mě také jistým ukazatelem. V podstatě se snažím držet ceny, které mi tehdy nastavila paní galeristka v DSC Gallery.

Máte v současné době větší poptávku, než je vaše nabídka?

Myslím si, že ano, ale je to tím, že se hodně věnuji ilustraci a volné tvorbě méně. Obrazů mám v současnosti málo.

Takže vás umění uživí?

Jde o kombinaci volného a komerčního. Naštěstí mám práce hodně – ilustruju, dělám animované filmy a pořady a do toho mám i jiné zakázky. To je například zmíněný komiks o Mendelovi, animovaný film o jeho životě a dělali jsme i kuchařku z Mendelova života. Pro Českou televizi vznikl pořad Zpívejte s námi, letos se schyluje k další spolupráci. Ovšem cítím posun. Dřív jsem si ilustraci vydělávala na to, abych mohla malovat,

Devadesátky, foto:
Polina Davydenko,
Dům umění města
Brna, 2021

a teď to kolikrát vypadá tak, že malbou si vydávám na to, abych mohla ilustrovat knížky. Premiéra filmu o Mendelovi by měla být v březnu v brněnské hvězdárně, teď jsme s ním v Dubaji na Expu, v létě poběží v České televizi na Děčku a usilujeme o to, aby byl uveden jako předfilm v kinech. Dlouhou spolupráci mám také s dětským Kühnovým sborem – pro ně jsem dělala knížku Zpívejte s námi I. Šlo o lidové písničky, které se později dostaly do televize, pak následovaly koledy, z nich se vyrábělo také animované pásmo. Aktuálně mám rozpracovanou knížku Zpívejte s námi III.

Jaké je nyní vaše téma ve volné tvorbě?

Podařilo se mi propojit s Viliamem Slamankou, slovenským umělcem, který se mi jednou ozval, že dělá dost podobné věci. Kontaktoval mě hned po škole, já jsem na něj průběžně myslela a pak se nám podařilo uskutečnit společnou výstavu v Banské Bystrici. Vloni jsme spolu připravili do Atria na Žižkově výstavu na téma Zachraň jídlo na popud stejnojmenné organizace. Téma zaznělo v obrazech, ale i v instalaci autodráhy, jak jídlo putuje, kolik cesty urazí, odkud se k nám dostává. Tohle téma mě drželo dost dlouho. V malbě se věnuji konkrétním věcem, v poslední době lahůdkám.

Lidé vás ale asi nejčastěji stále spojují s komiksem s vaším charakteristickým rukopisem kulatých postavíček bez obličejů. Kam chodíte na nápady?

Já si průběžně zapisuji, co bych chtěla zpracovat, a mám spoustu poznámek, které čas od času převedu do komiksu. Komiksy mi nejdřív vyšly

u Jany Kalinové v galerii Parallel, pak u Albatrosu v knížce s názvem Proč nejsi jako chlapi v práci, vole?, jeden rok byly publikované v časopisu Host. Když teď mám nějaké nové komiksy, většinou je představuji v rámci své výstavy.

Jak se vám jeví současný umělecký provoz na české scéně?

Ubylo hodně výstav, když nastala covidová situace. Některé výstavy se připravovaly rovnou pro internet, situace byla dlouho nejistá. Tak jsem se například dostala k práci pro Muzeum designu v Benešově, kde nevěděli, zda výstavu Všednost budou moci reálně otevřít. Připravili jsme pro ně společně s Jánem Obyšovským ilustrace z papíru na základě konkrétních věcí z jejich sbírky, z nichž se pak na web nakomponovaly tři místnosti.

A co umělecký trh? Online život nám paradoxně přinesl čilejší prodej, aukcí bylo mnohem víc a také se zdá, že se objevuje stále víc sběratelů. Víc lidí obecně vnímá umění jako investici. Co si o tom myslíte?

To je pravda. Mám kamaráda Davida Možného, který kromě toho, že je umělec, má také rámařství. A on nám v průběhu lockdownu přinášel zprávy, že se rámuje a prodává mnohem víc, což

“

V malbě se věnuji věnuji konkrétním věcem, v poslední době lahůdkám.

Komix, koláž na papíře, 2018

nás dost uklidňovalo. Sdílím ateliér se šesti dalšími lidmi a tyto zprávy nás utvrzovaly v tom, že se existenčně nemusíme úplně obávat.

To zní optimisticky, ale je také něco, čeho se v oboru obáváte?

Nic mě nenapadá. Vy se něčeho obáváte?

Mám na mysli současné trendy přepjaté korektnosti, situace, v nichž se některých témat nelze dotknout. Umění má přece říkat to, co se běžně nevyslovuje. Dotýkáte se těchto otázek třeba ve svých komiksech?

Já myslím, že v komiksech jsem byla vždycky dost genderově nekorektní, tam to zaznívá. Třeba:

žena: Ten kluk před hospodou mi řekl:

panimámo, kampak?

muž: Stačí se někdy oholit. V obličeji.

žena 1: Pracuju teď na svojí sebeúctě.

žena 2: A jak?

žena 1: Koupila jsem si nový gatě. V pánském oddělení.

Přítelova maminka přitvrzuje:

Nejdřív to byly dárky jako chia semena, zelený ječmen a chlorella.

Letos k Vánocům přišel krém na problematické partie a knížka Zhubněte jednou provždy.

Jaké nejbližší výstavní projekty chystáte?

Na březen připravuji něco pro galerii ProLuka v Praze. Na základě jedné animované realizace pro divadlo Minor, které si vybudovalo novou galerii, chystám výstavu série s názvem Večerníčky o povolání, čím tak děti chtějí být. Obrázky vycházejí právě z té animace. V Brně naproti našemu ateliéru, v bývalém kině Sibiř, nově vznikla galerie a s kolegy jsme tam měli výstavu.

Větší samostatnou výstavu nepřipravujete?

Na letošní rok jsou domluveny čtyři, například u Jana Freiberga v Příbrami nebo v Pardubicích, kde by měl otvírat novou galerii Tomáš Lahoda.

A co v zahraničí?

Jestli se počítá výjezd do Dubaje s filmem o Mendelovi, ale jinak ne. Právě kvůli covidu se zahraniční cesty dost zredukovaly.

Znají vás i zahraniční diváci?

Ano, nejvíc na Slovensku, tam mám dost příznivců. Každý rok jsem tam mívala jednu až tři výstavy, ale vloni jsem zvládla jen Banskou Bystrici mezi dvěma lockdowny. Hodně jsem jezdila s putovní výstavou 12 světů, která představuje současnou českou ilustraci.

Máte svého galeristu, který by vás výhradně zastupoval?

Výhradně ne, ale nejvíc asi spolupracuji s Etceterou. Míra Jířele je můj spolužák ze školy, také studoval environment a je to můj dlouholetý kamarád, v něho mám největší důvěru. On má více

“

Doma se hrozně báli, že se neuživím, že budu strádat, a proto mě dali i na střední pedagogickou školu.

Ilustrace z knihy Jacques Rupnik: Střední Evropa je jako pták s očima vzadu, Novela bohemia, 2018

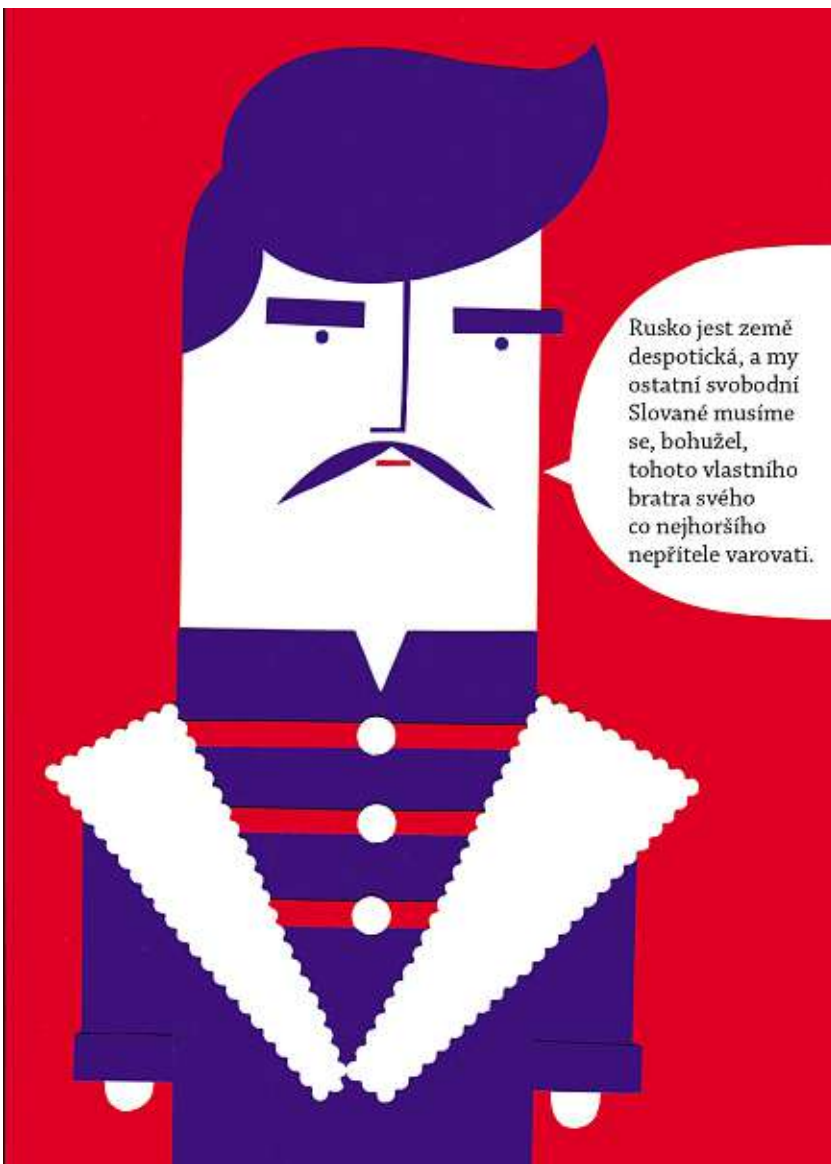
kmenových autorů a je zajímavé, že začínal jen s internetovou galerií, pak si pronajal bytovou galerii v Brně, později si založil aukční společnost Etcetera a na konci minulého roku už si otevřel pobočku v Praze. Postupně se vyvíjí a mě baví sledovat, jak se mu daří. Když se mě někdo ptá, kdo z mých spolužáků se živí uměním, tak říkám, že on, ale tím, že ho umí prodávat.

Jak vás vnímá rodina jako známou umělkyni?

Doma se to zlomilo tím, když mi začaly vycházet ilustrované knížky. Tehdy nastal moment, kdy se přestali bát, že se neuživím. Knížka je hmatatelná, reálná věc, která se prodává a kupuje. Ještě byl takový moment, kdy jsme chystali společnou výstavu ve Šternberku, a tehdy mi domů pro věci přijeli autem. To bylo zásadní. Doma se báli, že se neuživím, a proto mě dali i na střední pedagogickou školu, abych měla nějaké povolání jisté, praktický základ a mohla učit ve školce. Jinak mě ale drží při zemi a jako slavnou mě nevnímají.

A šla byste učit?

Napadlo mě to, ale ještě to pořád odkládám.

Investujte do fotky. Stále je ještě čas

Investoři do uměleckých fotografií ještě pořád neobjevili řadu dobrých jmen.

Předlohou černobílé velkoformátové fotografie zvětšované na barytový papír byla plastika známé meziválečné sochařky Hany Wichterlové. Snímek, který otevírá tento text, vznikl během stopětatvacetiny vteřiny, ale cesta k jeho zrodu trvala několik let.

Na fotografii se často nahlíží jako na rychlé médium a může to být jeden z důvodů, proč není stále v očích některých investorů vnímána jako plnohodnotné dílo. „Ta stopětatvacetina vteřiny je ale jen moment fotografování. Celý kontext toho, proč se fotí to, co se klade před objektiv, a to, jakým způsobem se dělá obsah, je krok za krokem dlouhodobý vývoj, který v mém případě vychází nejen z hlubokého zájmu o autora samotného, ale i z hledání autentického vyjádření

v rámci abstraktních forem ve fotografii,“ říká autor fotografie a fotograf Jiří Thýn.

Fotografie je relativně mladý umělecký obor. Jeho největší investorský boom přišel až v 90. letech. V Česku byla dlouhou dobu upozadovaným médiem. „Dodnes není plně doceněna ani státními sbírkotvornými institucemi, není zájem ji kupovat do sbírek nebo se očekává, že ji umělec daruje. To rozhodně nepřispívá k tomu, aby za ni soukromí sběratelé platili,“ vysvětluje Tomáš Pospěch, historik umění a fotograf, který působí na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě a v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze. Podle něj se ale tento pohled začíná měnit. „Autoři vytvářejí malé emise, vydávají certifikáty a hlídají si ceny i svůj dobrý kredit v galerijním světě,“ potvrzuje Pospěch.

Jiří Thýn, prostorová morfologie No.A_B0A6880. Předlohou fotografie byla plastika Vincence Makovského od sochařky Hany Wichterlové. Na počátku cesty ke ztvárnění tohoto snímku byl ale kubistický sochař Otto Gutfreund. Ve fotografiích jeho plastik Thýn použil vícenásobnou expozici.

Fotografie jako součást obchodu s uměním je daleko více akceptovatelná v západním světě než u nás. „Velcí sběratelé se k ní ještě odhodlávají. Určitou roli hraje také psychologie. Touha sběratelů mít pojištěný právě ten jeden originál, který nabízí malba. Je to ale jen psychologická hranice, která se už za pět let řešit nebude,“ je přesvědčený Jiří Thýn, který podle J&T Banka Art Indexu patří mezi top 10 současných českých umělců.

V Česku levně, za hranicemi drahé

Ceny za české fotografie byly dlouhou dobu vyšší na zahraničních trzích než na tom tuzemském. Zvláště to platilo v případě ikonických jmen jako František Drtikol, Josef Sudek, Jaromír Funke nebo Jindřich Štyrský, jejichž díla se ve světových aukčních síních prodávají za statisíce až jednotky milionů korun. A jejich ceny stále rostou.

„Paradoxně se na světovém a na našem trhu vyrovnávají. Když jsem dříve jezdil s českými fotografiemi do Ameriky, říkal jsem z legrace svým kolegům, že přijde doba, kdy je budu vozit zpět. Mám pocit, že už nastala,“ zamýšlí se galerista a expert na českou fotografii Jiří Jaskmanický.

Stále se ale podle něj dá v tuzemsku koupit fotografie levně a za hranicemi prodat se zajímavým zhodnocením. „Na českých aukcích se naši renomovaní autoři prodávají řádově v desítkách tisíc korun, výjimečně ve statisících. Takže pokud budete mít v aukci možnost koupit si Sudka za sto tisíc korun, v první galerii za hranicemi za něj získáte minimálně 25 tisíc eur,“ zdůrazňuje Jaskmanický.

Oslovení experti se shodují, že fotografie skýtají nejednu investorskou příležitost. Právě pro-

Michael Hanke se věnuje žánru humanistické dokumentární fotografie teprve od svých 40 let. Nicméně i za tuto poměrně krátkou dobu si už stačil vytvořit svůj vlastní nezaměnitelný rukopis. Je dvojnásobným držitelem ocenění v soutěži World Press Photo.

“

**Nesmíte vsadit na koně, kteří jsou chromí, kteří se jen tak plouží trhem a nikam nedo-
cválají.**

to, jak je český trh s nimi mladý. Kdo chce rychle zhodnocení, měl by se zaměřit na už zmiňované autory. „Sudkova fotografie Zátíší s lasturou a jmelím se na začátku 90. let prodávala za pět tisíc korun, na konci 90. let za 25 tisíc a dneska se prodává za 25 tisíc dolarů. A až zase někdo Sudka připomene na mezinárodní úrovni, cena jeho fotografií vystřelí opět do vzduchu,“ myslí si Jaskmanický.

Romantika a poetika tvoří se za železnou oponou

„Právě proto, že fotografie nebyla dlouho docenována, nepatří se zde za fotografie zdaleka tak vysoké ceny jako ve světě. Proto můžete začít kupovat i s menšími částkami a máte velkou šanci, že cena vaší sbírky bude rychle růst,“ tvrdí Tomáš Pospěch.

„Řada lidí si v poslední době uvědomuje, že nemusí mít vůbec horentní výdělky, aby mohli sbírat fotografii. Zdá se, že přichází další generace lidí dnes víceméně středního věku, kteří si fotografie váží a baví je ji sbírat. Pokaždé když vydám novou knihu, ozvou se lidé, kteří by si ji chtěli koupit v luxusnější, limitované verzi i s originální fotografií a mnohdy chtějí kontakt na autora a koupit si od něj fotografie. Většina fotografů totiž nemá svého galeristu,“ říká Pospěch.

Potenciál zajímavého zhodnocení mají fotografie současných autorů. „Jimi se česká umělecká scéna může opravdu pyšnit. Jména jako Hynek Alt, Aleksandra Vajd, Lucia Sceranková, Alena Kotzmannová nebo Jiří Skála si rozhodně zaslouží pozornost sběratelů,“ vyjmenovává Valérie Dvořáková, art specialistka J&T Banky.

„Je mnoho dobrých českých autorů, do kterých bych doporučil investovat. Mám rád například Vojtěcha V. Slámu, to je moravský autor. Z té starší generace je to Václav Jirásek. Jeho fotografie už jsou dražší, ale je to jeden z nejlepších autorů. Tipem mohou být už nežijící Pavel Dias či Václav Chochola. Těch jmen jsou ale stovky, protože česká fotografie je velice bohatá na dobrá jména. Paradoxně jak jsme byli 40 let za železnou oponou, vyvíjela se tu fotografie svým specifickým způsobem. Je hodně poetická, romantická, odlišná od jiné evropské,“ říká Jiří Jaskmanický.

Stará, ale patří jinému

Nákupem přímo od současných autorů se investor vyhne tomu, že by získal falzu. V této oblasti mají ovšem fotografie oproti obrazům velkou výhodu. „Výtvarné dílo namalujete na staré plátno a znalec bude mít velký problém určit, zda je původní, nebo ne. Fotografie se ale časem mění, například u bromostříbrné se po čase začne na povrchu vylučovat stříbro a to žádnou technologií nezfalšujete,“ vysvětluje galerista Jaskmanický s tím, že riziko hrozí spíše v tom, že se vezme stará fotografie a někdo ji připíše slavnému autorovi.

Pro začínající sběratele nebo ty, kteří nechtějí příliš investovat, jsou fotografie dobrou příleži-

Josef Koudelka: *Invaze 68*. Slavná série jednoho z nejvýznamnějších světových fotografů.

ností. „V porovnání s malbami či sochami bývají levnější, a to i proto, že se jedná o reprodukovatelnou techniku, a vznikají tedy v sériích několika kusů,“ vysvětluje Valérie Dvořáková.

Ve chvíli, kdy si investor všimá specifík, nemůže sáhnout vedle. „Máte například obraz od Oldřicha Blažíčka, který se běžně prodává za 60 tisíc korun. Když se ale na aukci objeví jeho *Zahrada v květu*, která je úchvatná, prodá se za půldruhého milionu. Stejně je to u fotografií. Najdete-li nějakou zajímavou, která je něčím odlišná – například má pěknou kompozici, je na ní náznak surrealistického přístupu, je to montáž, tedy evokuje techniky, které se používaly v meziválečné etapě –, máte skoro stoprocentní jistotu, že je fotografie cenná. I kdyby její autor byl úplně neznámý,“ upozorňuje Jiří Jaskmanický.

Ten při koupi fotografií také radí sledovat trendy a vývoj cen autorů. „Samozřejmě je mnoho vynikajících autorů, kteří kvůli tomu, že se o ně nikdo nestará, nikdo je nepropaguje, nemají výstavy, nevzdávají se o nich knihy, zůstávají někde v pozadí,“ zamýšlí se Jaskmanický. „Jako Zdenko Feyfar, autor fotografií *Krkonoš* či *Prahy*. Fantastický fotograf, který má smůlu, že se nedostal do povědomí sběratelů. Někteří autoři mají naopak štěstí, že si je vezmou pod svá křídla galeristé ze zahraničí a venku je proslaví. To je

příklad Michala Macků či Tona Stana,“ říká Jiří Jaskmanický.

Pozor na sázku na jednoho koně

Stejně jako v případech jiných investic se i u fotografií pro snížení rizika doporučuje diverzifikace. „Pokud vsadím na jednu fotografii nebo jednoho autora, můžu mít štěstí a investice se mi může skvěle zhodnotit. Také se ale může stát, že šlápnu vedle. Proto je vhodné uvažovat nad sbírkou trochu komplexněji. Nejhodnotnější však nemusí být nutně sbírka, do které bylo investováno nejvíc peněz. Hodnotu tvoří především kvalita daného díla, kterou odborná veřejnost nenechá bez povšimnutí,“ vypráví Valérie Dvořáková.

„Pokud se chcete v tématu trochu zorientovat, začněte u výstav, ať už ve větších institucích, jako je Dům fotografie Galerie hlavního města Prahy, v galeriích zaměřených přímo na fotografii, jako je Ateliér Josefa Sudka, nebo v malých soukromých galeriích, které věnují výstavy i uměleckým fotografiím. Každoročně se u nás také koná Fotograf festival, díky němuž si uděláte skvělý obrázek o aktuálním dění na poli umělecké fotografie. A pokud vás zajímají mladé talenty, doporučuji sledovat i české umělecké školy. Právě z jejich fotografických ateliérů se rekrutují budoucí talentovaní autoři, a tak stojí za to mít v nich přehled,“ radí Dvořáková.

„Je dobré investovat do fotografie, protože pořád je ještě čas. Je velké množství autorů, kteří ještě nejsou objeveni a vy si je můžete nakoupit a chvíli počkat. Máte možnost si vytvořit zajímavou a hodnotnou sbírku, která se rychle zhodnotí. Vyžaduje to sice znalost autorů, ale literatury je dostatek. Samozřejmě je zde riziko stejné jako u výtvarného umění, nesmíte vsadit na koně, kteří jsou chromí, kteří se jen tak plouží trhem a nikam nedocválají. Je potřeba vsadit na klusáky,“ myslí si galerista Jaskmanický.

“

Pokud budete mít v aukci možnost koupit si Sudka za sto tisíc korun, v první galerii za hranicemi za něj získáte minimálně 25 tisíc eur.

Jiří Černický: *Luxus smutku*, 1996. K tomuto dílu umělec uvádí: „Inspirovala mě moje žena. Velmi jsem ji miloval a stále miluji. Tenkrát jsme se pohádali a mně jí bylo líto, tak jsem ji udělal jako nahou sošku na kapotu luxusního auta. V podstatě coby princeznu nebo vílu, která se stydí, vystavena na všem na očích.“

Jak sbírat dnešek

Ceny u nich více kolísají, přesto jsou díla současníků zajímavou investorskou příležitostí. Trh s uměním se mění ruku v ruce s trendy přicházejícími ze zahraničí. Digitální umění či videoart jsou jen jedním z nich.

Hodnotná sbírka děl 19. a 20. století a do toho dílo současného autora, které na první pohled mezi klasické velikány absolutně nezapadá. Takováto situace už není v českých sbírkách výjimkou. „A když se sběratelů zeptáte, proč se rozhodli pro koupi malby, která absolutně nezapadá do toho, co ve svých sbírkách má, odpoví vám, že je to pro ně extrovertní divočina, která jim rozbíjí jednotvárnost sbírky. Možná díky tomu i pocitově omládnou,“ vypráví Matyáš Kodl, konzultant Galerie Kodl.

Umění, které bylo dříve opomíjeno, či nové formy děl se stále více ocitají v hledáčku sběratelů a investorů. Ve velkých českých soukromých sbírkách lze už vidět fotografie, kresby, grafiky, kinetické umění či videoart. Český trh s uměním odráží řadu trendů, které rezonují v zahraničí. Tím největším z nich je nárůst poptávky po nejmladší generaci současných autorů.

„V loňském roce tento segment vyrostl nejvíce ve své historii a začíná vytvářet novou, podstatnou reportovanou a sledovanou kategorii trhu s uměním,“ potvrzuje art specialistka J&T Banky Anna Pulkertová.

Větší zájem o umělkyně

Místa v uměleckých sbírkách začíná zaplňovat umění od něžnějšího pohlaví. „Čím dál tím více sběratelů, i institucionálních, se záměrně soustřeďuje na sbírání děl od ženských autorek, které byly v minulosti upozadovány. Také v souvislosti s hnutími typu Black Lives Matters se čím dál tím více daří i umělcům jiné než bílé barvy pleti. Mezi nejprodávanějšími mladými současnými umělci jsou aktuálně například Američan pákistánského původu Salman Toor, Afroameričan Rashid Johnson či Amoako Boafo, pocházející z Ghany,“ vypočítává Pulkertová. Dle jejích slov se neustále zvyšuje zájem o autory, kteří nepatří do hlavního proudu západních umělců.

„Sběratelé u nás si pořád hledají cestu k instalacím, plastice a sochám, souvisí to zejména

Křištof Kintera tvoří monumentální instalace či hravé epoxidové kresby odkazující k soudobému světu.

s horší skladností těchto děl. Nicméně v posledních letech vidíme velký posun i v tomto a mnoho sběratelů se odvážilo už vykročit také směrem k umění nových médií, videoartu a dalším typům mediálního umění,“ přidává další z trendů Anna Pulkertová.

Velký boom zažívá také digitální umění v podobě NFT. „V Česku je tento trend teprve na začátku, každopádně i na tuto podobu umění by se v současnosti investoři měli zaměřit,“ radí Matyáš Kodl, přestože královskou disciplínou zůstává nadále klasická olejová malba na plátně.

Zatím spíše výjimkou je videoart v rodinných domech, ať už ve formě videoprojekce na stěny či pohyblivých obrazů umístěných v televizních obrazovkách nebo na tabletech. „V Česku to zatím není úplně běžné, ale i toto se pomalu mění. Na naší zářijové výstavě J&T Banka Art Index Pop-up se prodalo i několik videoartových děl. Jeden ze sběratelů se svěřil s tím, že by rád nový přírůstek do sbírky zakomponoval do interiéru vlastního domova. Jednalo se o díla více meditativního než vyprávěcího charakteru. Na jednom z nich například pomalu dohořívala cigareta v popelníku, na dalším byl zachycen pohled z klášterního okna,“ popisuje Anna Pulkertová.

“

Mnoho sběratelů se odvážilo vykročit i směrem k umění nových médií nebo videoartu.

TOP 25 – J&T Banka Art Index

2022	Autor	rok narození	CJCH	technika
1 →	Eva Kofátková	1982	laureátka	socha/koncept
2 →	Kateřina Šedá	1977	laureátka	akce/koncept
3 →	Zbyněk Baladrán	1973	finalista	koncept
4 →	Křištof Kintera	1973	finalista	socha
5 ↑	Anna Hulačová	1984	finalistka	socha
6 ↑	Jaromír Novotný	1974		malba
7 ↓	Dominik Lang	1980	laureát	socha/koncept
8 ↑	Vladimír Houdek	1984	laureát	malba
9 ↓	Martin Kohout	1984	laureát	video/instalace
10 ↓	Jiří Thýn	1977	finalista	foto/instalace
11 ↑	Jiří Franta	1978		
	David Böhm	1982	finalisté	kresba/koncept
12 ↓	Pavla Sceranková	1980	finalistka	socha/koncept
13 ↑	Jiří Černický	1966	laureát	malba/objekt
14 ↑	Jan Kaláb	1978		malba/streetart
15 ↑	Roman Štětina	1986	laureát	video
16 ↓	Josef Bolf	1971	finalista	malba
17 ↑	Alena Kotzmannová	1974	finalistka	foto/koncept
18 ↓	Daniel Pitín	1977		malba
19 ↓	Vendula Chalánková	1981		malba/koláž
20 ↓	Jakub Nepřaš	1981		intermedia
21 ↑	Richard Loskot	1984	finalista	intermedia
22 ↓	Jan Pfeiffer	1984		koncept/socha
23 ↑	Matyáš Chochola	1986	laureát	malba
24 ↑	Marek Meduna	1975		malba
25 ↓	Markéta Othová	1968	laureátka	foto/koncept

Příležitost i riziko

Současné umění láká investory nejen nižšími částkami za díla, ale i zajímavou možností zhodnocení v několika málo letech. „Pokud například daný umělec měl velkou sólovou výstavu v některé podstatně tuzemské či zahraniční instituci či si jeho dílo vybrala důležitá institucionální sbírka, může se stát, že cena jeho děl poskočí například i o 30 procent. Kdo si tedy pořídil dílo Křištofa Kintera před jeho výstavou v Rudolfinu či Josefa Bolfu před jeho prezentací v Národní galerii, určitě neprohloupil,“ říká Pulkertová.

Vysoký potenciál pro zhodnocení současného umění vidí také Matyáš Kodl. Ten zároveň varuje před tím, že se jedná o segment, který má všeobecně i nejvyšší cenové kolísání. „V Česku je celá řada autorů, u nichž ceny děl meziročně rostou dvouciferným tempem; mnoho z nich má ateliéry vyprodané na měsíce nebo i roky dopředu. Je ale potřeba zdůraznit, že ne u všech umělců je situace stejná a při výběru současných děl by se měl investor nejprve detailněji seznámit s trhem a poradit s odborníky,“ vysvětluje Kodl.

„Zásadním krokem je samozřejmě výběr autorů. Doporučil bych zaměřit se na umělce, kteří za sebou už mají výstavní činnost a jejichž díla jsou ideálně zastoupena i ve sbírkách veřejných institucí. Samozřejmě ještě větší potenciál k cenovému růstu mají díla absolventů nebo začínajících mladých umělců. Nicméně u takových také hrozí, že se neprosadí a jejich díla nebudou nikdy hodnotná. V tomto kontextu i záleží, jak velké riziko je sbíratel při investici ochoten podstoupit,“ zamýšlí se Kodl.

“

Mnoho lidí má obavy, že zastoupení galeristou znamená automaticky pro koncového kupce vyšší cenu.

Kateřina Šedá se zaměřuje na sociálně laděné happeningy a experimenty.

Zastoupení může pomoci

Při sestavování umělecké sbírky může hrát roli také fakt, zda je umělec zastupován nějakou galerií. „Mnoho lidí má v tomto případě obavy, že zastoupení galeristou znamená automaticky pro koncového kupce vyšší cenu. Není to tak. V dobře nastaveném tržním prostředí by cena od galeristy měla být stejná jako cena z ateliéru,“ říká Anna Pulkertová s tím, že cílem galeristy je vystavovat daného umělce, dostávat jeho díla do důležitých sbírek, na zahraniční veletrhy, což přispívá ke zvýšení ceny daného umělce na trhu.

Přes galerie navíc už prodává řada českých kvalitních umělců. Například malíře Jaromíra Novotného zastupují dvě zahraniční galerie a pražská Hunt Kastner. „Se sběrateli se potkáváme zřídka. Jen když je to pro ně osobně nějak důležité, pokud je pro ně umění osobní věc. Málokdy je to v ateliéru, to je intimní prostor. Jsem raději, když se vidíme na výstavě nebo v galerii. Vyhovuje mi ten odstup, kdy zprostředkování a praktické věci řeší galerie,“ vysvětluje malíř.

Pozor by si investoři měli dávat na nákup děl od umělců, kteří oslovují veřejnost spíše dobrým marketingem než kvalitou svého díla. Odborníci radí sledovat reakce na umělce vždy i ze strany odborné veřejnosti. „Umělec či umělkyně mohou být sebevíc chváleni v lifestyleových magazínech nebo v komerčních či aukčních galeriích, ale pokud se k jejich dílu kritici, kurátoři a teoretici umění stavějí skepticky, je velmi pravděpodobné, že ani další generace lidí pohybujících se na umělecké scéně je neocení a cena díla pak nejenom že neporoste, ale může i klesat,“ varuje Anna Pulkertová.

„Umělci, kteří za to skutečně stojí, neopakují historii, ale přichází se svými vlastními tématy a rukopisem. Neznačená to, že se nenechávají počiny svých předchůdců inspirovat, naopak; Picasso kdysi řekl, že dobří umělci kopírují, ti nejlepší kradou. Nekradou však jedna k jedné, ale „kradené“ náměty rozvíjejí a posouvají svým nezaměnitelným způsobem dál,“ připomíná slova španělského velikána art specialistka J&T Banky.

Index připravuje J&T Banka spolu s portálem ART+. Jde o aktuální pořadí českých výtvarníků narozených po roce 1960 sestavené na základě jejich aktivní účasti ve výtvarném provozu. Index zohledňuje účasti na výstavách a bienále, výtvarná ocenění, zastoupení galeriemi a další (např. knižní monografie).

ROZHOVOR

S umělcem musím souznít

M

anželé Kateřina a Jakub Havrlantovi se dlouho pohybují ve světě byznysu, moderních technologií a start-upů. Jakub je zakladatel skupiny Rockaway Capital, Kateřina působila na vysokých manažerských pozicích ve společnosti Google ve Švýcarsku, Velké Británii a USA. Před sedmi lety se však pustili do poněkud odlišného „start-upu“ – do sbírání současného umění, především mladých, mnohdy ještě studujících umělců. Jejich primárním cílem nebyla investice v podobě zhodnocení vlastních peněz, ale spíše investice do potenciálu nadaných talentů. Svou sbírku budují pomalu, pečlivě, pod dohledem kurátora Jána Gajduška, s důrazem na důvěru a osobní vazby s umělci. A zakoupená díla své Havrlant Art Collection vystavují v nejvyšší možné kvalitě online, kde je sbírka dostupná komukoliv.

Jedním z prvních impulzů začít sbírat mladé umění bylo setkání s Medou Mládkovou před deseti lety v Londýně. Jak vás ovlivnilo?

Pracovala jsem dlouho, více než 14 let, pro Google a zrovna v tom období jsem působila v Londýně, kde jsme spouštěli projekt Google Arts and Culture, který zpřístupňuje výtvarné umění online. V současné době už zahrnuje i muzea a muzejní sbírky s cílem demokratizovat umění. Jeho součástí bylo i nafocení Musea Kampa jako jedné z prvních galerií v Praze. Meda Mládková přiletěla na zahájení, bavily jsme se o umění a o tom, co motivovalo ji. A já se zeptala, co by mělo v té moderní době rozpuku nových technologií smysl sbírat, koho podpořit? Její odpověď zněla: „Mladé umění, drahá.“ Diskutovaly jsme o tom, že umělci mnohdy neznají nejmodernější technologie, neumí se prezentovat v online prostředí.

Jak se ta diskuse proměnila v založení sbírky? S partnerem Jakubem jsme o tom nejprve diskutovali; když jsme se seznámili, dostala jsem od něj obraz z jedné maličké galerie pod Hradem, později i nějaké další. Pak jsme se shodou

“

Nejde jen o koupi jednoho dvou obrazů, ale o kontinuální práci, diskusi, pozorování. Potkáváme se i nezávisle.

tinuální práci, diskusi, pozorování. Potkáváme se i nezávisle.

Neochota či neschopnost se prezentovat občas k umělcům patří, možná tu stále doznívá romantická představa, že dobré umění prorazí samo. Vy se naopak pohybujete ve světě moderních technologií a start-upů, kde je schopnost se prezentovat klíčová. Přenesli jste tyto zkušenosti i do budování sbírky?

Můj background jsou technologie a byznys stejně jako u Jakuba. Od začátku nám nešlo o to, vlastnit umění a dát ho fyzicky do galerie, ale zpřístupnit každé dílo všem lidem na světě. To má sloužit i jako motivace, když někdo chce začít sbírat, ale neví, na koho z mladých umělců se podívat. Chceme být inspirací, do čeho investovat. Nafocení obrazů do nejmenšího pixelu, abyste měli podobnou zkušenost jako při pohledu na originál, bylo pro nás důležité. A paralelně s tím správa Instagramu sbírky a koneckonců i dělání rozhovorů. Cílem je zviditelnit autory, dát jim hlas. Pracujeme také na knize, která bude sbírku dále prezentovat i v zahraničí.

Pouštět se do moderny či jiné sběratelské „klasiky“ vás tedy nikdy nelákalo?

Pro nás je důležitý vklad do talentu a budoucích generací. I v práci pro Google jsem si zvykla na mladý kolektiv a je pro mě důležité sledovat, jak lidé rostou a vyvíjejí se. Řada umělců v době, kdy k nim jdeme, ještě studuje. Snažíme se je objevit, ještě než svou kariéru nastartují. Chcete vložit čas i peníze do někoho, kdo s vámi může růst. Když si koupíte drahý obraz zavedeného či nežijícího tvůrce, je to jistě krása, zrovna jsme se bavili

Igor Hosnedl:
Bez názvu,
2015

Se sběratelkou umění Kateřinou Havrlant o mladých talentech

okolností potkali s Jánem Gajduškem v Museu Kampa, kde tehdy pracoval. Dohodli jsme si privátní komentovanou prohlídku, lidsky jsme si hned sedli a začali jsme se bavit o tom, jak založit sbírku a jaké umělce začít sbírat. On sestavil první seznam mladých autorů, kteří ještě studovali nebo byli součástí Ceny Jindřicha Chalupického. Podle něj jsme se rozhodli, do kterých ateliérů půjdeme, a jedním z prvních umělců byl Tomáš Predka. Byl to pro nás neuvěřitelný zážitek. Přišli jsme, obklopila nás vůně barev a Tomáš začal vyprávět, jak dělá řidiče a jak je těžké pro mladého umělce prorazit. Přitom už tenkrát tam měl překrásné obrazy. Koupili jsme asi tři, pak jsme si šli do čínského bistra společně dát oběd, byla to opravdu nabíjející zkušenost. Od ní jsme se odrazili a rozhodli se, že chceme jít tímto směrem. Že chceme nejen podpořit mladé umělce na prahu kariéry, ale vytvořit z toho vztah. Součástí naší práce je nějaká disciplína a doporučení od kurátora, ale klíčová je i vzájemná důvěra. Nejde jen o koupi jednoho dvou obrazů, ale o kon-

Kateřina Havrlant

sběratelka umění

Po studiích a sbírání zkušeností na Novém Zélandu nastoupila v roce 2007 jako marketingová manažerka české pobočky společnosti Google. Pro Google pracovala ve Velké Británii, USA či Švýcarsku, vždy v čele projektů a týmů, které se zaměřují na vzdělávání, trvalou udržitelnost a na rozvojové regiony. Vedle sbírání umění radi ženám v rozvojových zemích s rozjetím vlastního byznysu.

Tomáš Predka:
Bez názvu (ze série
Future Polis), 2014

o Milanu Grygarovi, jehož dílo bych si ráda koupila soukromě. Ale mísit to ve sbírce nechceme.

Jakou roli hrají emoce či vkus při volbě toho, co koupit?

Do výběru vždy vkládáte kus sebe a svých pocitů. Třeba Tomáš Predka nám byl hned blízký barvami a způsobem tvorby i v příbězích, které vypráví. Jeden z prvních obrazů byl navázaný na Japonsko, což nás oslovilo. A pak jsou autoři, kteří třeba pro nás v danou chvíli byli složitější. Ale čím víc se posouváte, čím víc autorů potkáte, tím víc se váš vkus rozšiřuje a s tím dozrajete k pocitu, že si lze koupit i něco komplikovanějšího, kontroverznějšího či extravagantnějšího. Začínali jsme s abstrakcí, posouvali se ke konkrétním obrazům třeba Tomáše Němce, který se věnuje LGBT tematice, a později pak k objektům a videoartu, který je pro mnoho sběratelů nepochopitelný. Vytváří obavy, protože se vyskytuje kdesi v cloudu, což nám zase bylo blízké.

Váš web, přestože už funguje nějakých pět let, hned zaujme svou strukturou jakési nečleněné velké galerijní stěny. Bez bariér. Zároveň mám pocit, že vybíráte mladé umělce, kteří často navazují na modernistické a jiné tradice, kteří zkrátka boří mýtus o současném umění jako něčem obtížně stravitelném.

Možná to souvisí také s výběrem kurátora, ale myslím, že vybíráme taková díla, po kterých posléze sáhnou třeba i instituce, které se nezaměřují primárně na mladé tvůrce, například Národní galerie. Z 95 procent námi vybraní umělci vyzráli a uspěli. Řada z nich prorazila v cizině, jako Klára a Igor Hosnedlovi, kteří se odstěhovali do Berlína.

Jakub Jansa: Spiritual Fitness / Schránka pro uchování videoartu 26/50, 2016

na, jiné zastupují velmi dobré galerie. Je pravda, že přední instituce často neinvestují primárně do mladého umění, raději sáhnou po někom, jako je Zdeněk Sýkora, aby doplnily sbírku, kterou budují. Donedávna neměly vyhrazené peníze přímo na mladé umění, dnes už nakupují i podobné autory jako my. Snažíme se nicméně vybírat progresivní umělce, kteří hranice posouvají. Je to podobný princip jako v oblasti technologií, již se věnujeme.

Jak se dá sbírat a prezentovat videoart? I vy sami ho zatím na svém webu ukazujete v podobě objektů, dóz či kazet, tedy nosičů samotného videa.

První videoart byl dárek od kurátora, možná jako takové pošouchnutí, že i tomuto se dá sběratelsky věnovat. Diplomová práce Jakuba Jansy, dekorativní dóza s několika videoarty. Byla kolem toho diskuse, následovala návštěva u Romana Štětiny v ateliéru, kde jsem se zamilovala do videoartu s motivem detektiva Columba. Chceme v tom pokračovat. A chceme i změnit web tak, abychom tam mohli prezentovat samotné videoarty v dobré kvalitě, což je datově i technologicky náročné. V plánu jsou i další nákupy. Pro nás je videoart do budoucna určitě stěžejní, sledujeme rovněž autory v zahraničí. Zároveň nás těší, když získáme do sbírky třeba dílo Jakuba Jansy, který je následně mezi laureáty Ceny Jindřicha Chalupického.

Snaha monetizovat videoart a jiné digitální umění se v posledním roce proměnila v rostoucí trh s takzvanými NFT, tedy jakýmiisi virtuálními originály digitálních děl. Jaký máte k tomuto fenoménu vztah?

Pozorujeme už nějaký čas všechna ta online tržiště, nějaké nákupy zvažujeme, zároveň máme

ve sbírce Julia Reichela, jednoho z prvních umělců v Česku, který se NFT začal věnovat. Je to fascinující trend, ale také je tam spousta problematických míst. Kdokoli může svou tvorbu překlomit do digitálu, ale záruka kvality je složitější. Ilustrátor s nějakou animovanou figurkou tu uspěje snadněji než zkušený umělec. Je to tedy demokratizující trend, ale kvalita je na pováženou. Je těžké si dobře vybrat to, co dává smysl. Někaké věci jsem si sama pořídila, ale do jaké míry to bude součástí sbírky, je ještě k diskusi. Pokud bychom navíc vystavili NFT ve své sbírce na tu naši virtuální stěnu, tak jako bychom říkali, že má stejnou hodnotu jako ostatní zakoupená díla. Ale je tomu skutečně tak?

Jak jste koncipovali strukturu webu své Havr-lant Art Collection?

Pracovali jsme se skvělým grafikem Milanem Nedvědem, s nímž chystáme i knihu. Zásadní byla jednoduchost a minimalizace fontů plus pozadí, na němž vynikne jakýkoli obraz. Důraz jsme kladli na tagování umělců, aby byli viditelní ve vyhledávacích. Proto jsme pracovali také na textech charakterizujících jednotlivé autory.

Ovlivnil růst sbírky covid?

Zpomalil nás a trochu zablokoval. Nemohli jsme fyzicky chodit do ateliérů, pár věcí jsme pořídili na základě fotografií či PDF, ale není to ono. Mnohdy nejsem schopná se rozhodnout pohledem na fotku. Teď máme v plánu zase navštívit řadu ateliérů.

Je důležité sednout si s umělcem i lidsky?

Ano. Jednou se stalo, že to zcela nefungovalo. Zvažování, zda dílo koupit, to ovlivnilo. Ovšem s tím, jak máme více zahraničních autorů, není vždy živý kontakt možný či snadný.

Zaskočilo vás něco obzvlášť zpočátku, při prvních vstupech do ateliérů?

Když vejdete do ateliéru, jako by se vám zastavil svět. Rozhovory formou příběhů, úplně jiná rychlost rozhodování, vše se zpomalí, dostanete čaj či kávu. Nasáváte vůně materiálů. Odcházíte a ještě s tím pocitem žijete, vyspíte se na vše. Proces, než dojde k výběru a finanční transakci, je dlouhý, často měsíce. Je třeba si to prožít.

Ovlivňuje to pak i osobní a byznysový život?

Pro mě je to hlavně radost. A zpomalení oproti běžnému životnímu tempu. I spolu s dcerou si budujeme vztah k umění, jsou to hluboké zážitky.

Máte něco ze sbírky doma, nebo převážně v depozitáři?

Už je těch děl okolo 150, takže většina je v depozitáři. Byť něco půjčujeme do kanceláří. Někdo máme doma, nesyslíme si vše v depozitáři.

Máte v hledáčku nějaká nová jména?

Máme hodně dlouhý seznam. Budeme se vracet k Jakubovi Jansovi, více se chceme zaměřit

na zahraničí, na střední a východní Evropu, Polsko, Německo, Maďarsko.

Takže zamíříte do polských či německých ateliérů?

Ano, minimálně do Německa. A některé autory bereme i přes zavedené galerie.

Jak moc přemýšlíte nad tím, že jde také o způsob, jak uložit či zhodnotit peníze?

Určitě to pro nás nebyla první motivace. Nicméně si dovolím říci, že pokud investujete do mladého umění, které už je nějak kurátorované, je velká pravděpodobnost, že se investice zhodnotí. A je to vidět i na naší sbírce. Často tomu pomůže sám autor nějakou svojí stáží, že ho zastoupí galerie nebo se odstěhuje do centra umění, jako je Berlín. Nikdo z našich autorů se na tvorbu nevykašlal, většina věcí se zhodnotila. Mnohdy v násobcích. A to sbíráme jen sedm let.

Nikdy jste nezvažovali koupi díla, jehož autor vám je třeba sympatický nebo vidíte jeho potenciál, ale přitom se vám jeho výtvar nelíbí?

Nějaká míra souznění s tím, do čeho „jdete“, tam musí být za každou cenu. Možná to tak někdo nemá. Třeba hlavně u staršího umění, které si koupíte v aukci, máte ho ve skříni a čekáte, až se zhodnotí. Všechna díla si vybíráme, protože k nim máme vztah. Kurátor nám sice předvybere autory, ale při návštěvě v ateliéru už to nechává na nás a na umělci. Naši hlavní motivací je zpřístupnit umění a dát příklad dalším budoucím sběratelům, aby si také pořídili něco kvalitnějšího než obraz z Ikey.

“

Rozhovory formou příběhů, úplně jiná rychlost rozhodování, vše se zpomalí, dostanete čaj či kávu.

Tomáš Němec:
Bez názvu,
2014

Kam na jaře za uměním

Tuzemské galerie nabízejí řadu pozoruhodných retrospektiv českých umělců. Jak těch, kteří celoživotně na svých plátnech hledají, jak zachytit člověka, tak těch, kteří naopak chtějí ztvárnit jedinečnost či intimitu v neživém světě, ať už mezi fantaskními architektonickými objekty či na zdánlivě obyčejném zátiší.

▼ Vladimír Skrepl: Flashback

Kalina Gallery, Brno
3. 3. – 8. 8.

Jako by se svými obrazy bojoval. První retrospektiva obtížně zařaditelného malíře, ale také autora objektů a instalací Vladimíra Skrepla zachycuje unikátní, až hmatatelnou energii výtvarníka, který svou tvorbu pojímá jako specifický druh zápasu. Umělec a pedagog, známý svými expresivními obrazy, poprvé vystavoval v roce 1984 a od té doby se jeho dílo rozvíjí s podobně živelnou silou, jaká sálá z jeho maleb. S použitím sprejů či hrubé kaligrafie vytváří deformované figury či monstra odkazující k čemusi primitivnímu, co pochází snad z dávných dob, kdy ještě neexistovala jasná estetická měřítko. Ale jeho malba, která neuznává jasná pravidla, by stejně tak mohla směřovat dopředu, do budoucnosti, k nalezení nedosažitelného ideálu, nějaké konečné figury, bytosti, po níž už žádný další obraz nelze namalovat. Právě díky této naléhavosti zaujímá Skrepl jedinečné místo na tuzemské výtvarné scéně. A díky ní také inspiruje celou nastupující generaci umělců.

▲ Jiří Sopko: Retrospektiva

Museum Kampa
12. 3. – 29. 5.

Už patnáct let uplynulo od poslední velké pražské výstavy umělce, který ke svým figurám celoživotně přistupoval s potměšilostí a svérázným humorem, ale také s melancholií. A který nepříliš rád vystavuje. Prý se tím až moc obnažuje. Bývalý rektor pražské AVU a jeden z nejvýraznějších představitelů tuzemské poválečné malby Jiří Sopko se ve třech patrech Museu Kampa představuje stovkou obrazů a několika desítkami kreseb a akvarelů z období let 1969 až 2021.

Rodák z Podkarpatské Rusi vždy maloval především člověka. A už na své první výstavě v roce 1970 se představil jako autor s jasnou výtvarnou koncepcí a osobitým pohledem na svět. Jeho barevné expresivní obrazy neměly daleko ke grotesce, ale vždy sahaly za první plán. Nová výstava, která se koná u příležitosti autorových 80. narozenin, je dalším dokladem, jak nadčasová a současná Sopkova tvorba je, byť jeho groteskní obrazy ze 70. a 80. let minulého století reflektovaly dobovou společenskou a politickou situaci.

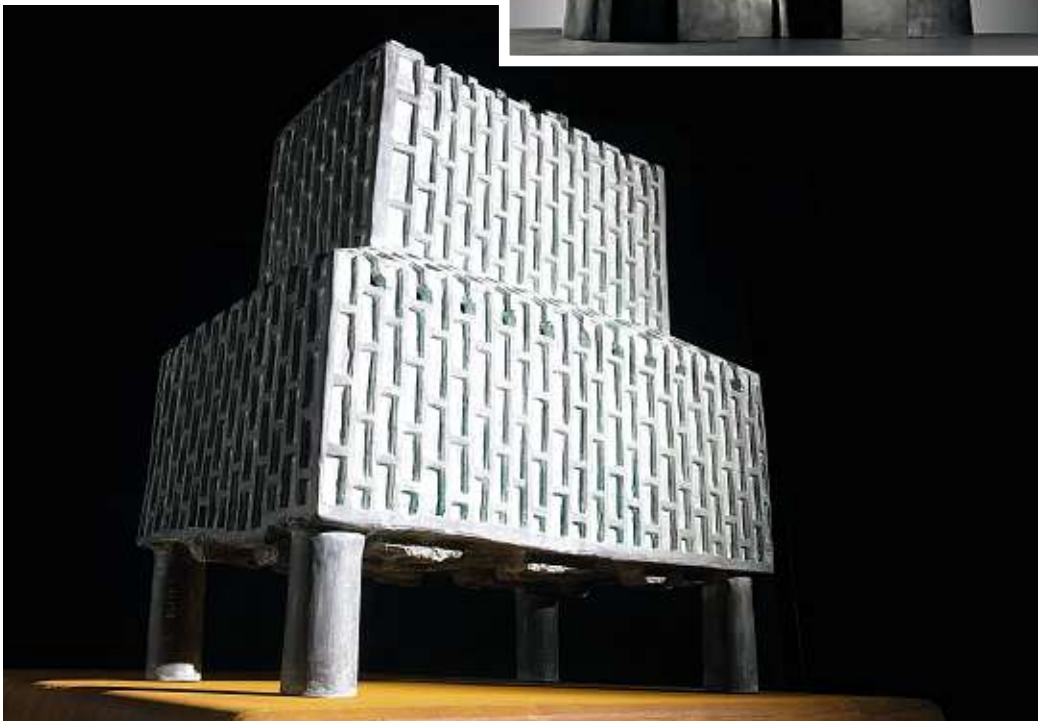
Jaroslav Róna: Architektury a stroje ►

Centrum současného umění DOX, Praha

17. 2. – 8. 5.

Člověk si připadá skoro jako při vstupu do nějakého fantaskního města. Výstava drobných soкултур a architektonických modelů Jaroslava Róny sice sestává především z nevelkých objektů, ale v přítmi výstavních prostor galerie DOX obklopí diváka, jako by se procházel skutečnou metropolí. Tedy skutečnou, ta Rónova spíše sestoupila k nám na zem odkudsi z vědeckofantastické říše.

Róna je známý především malbami a monumentální sochařskou tvorbou, ale svým architektonům – jak tyto objekty sám s pomocí termínu Kazimira Maleviče nazývá – se věnuje od počátků kariéry v 80. letech. Jsou to modely budov sakrálních i vojenských a největší síla výstavy spočívá v tom, jak se obojí prolíná, jak se divák propadá do podivné dystopie či do světa na prahu apokalypsy. V Rónových modelech staveb je cosi archaického, možná jsou otiskem dávných civilizací nebo naopak tyto objekty zvláště vyčleněné z času vyprávějí o temné budoucnosti. Atmosféru výstavy doplňují malby, na nichž ožívají podobně zneklidňující vize měst připomínajících spíše pevnosti než místa určená k žití.

◀ Michal Cihlář: Zátíší s hrozenou rukavicí

Výstavní síň Masné krámy, Plzeň

16. 2. – 28. 8.

Jeho gorily a další zástupce fauny zná každý Pražan. Byť se výtvarník Michal Cihlář s pražskou zoo, pro niž vytvářel originální vizuální koncepci, už před více než dekadou rozešel ve zlém, dodnes zahrada čerpá z jeho jedinečné image. Aktuální plzeňská monotematická retrospektiva předního grafika se však věnuje specifickému žánru, který dnes takřka vymizel a který se prolíná celou umělcovou tvorbou: zátíší.

Ta Cihlářova jasně odkazují ke klasickému umění minulých staletí, ale mají v sobě také současný nadhled. Mnohá odhalují netušené možnosti linorytu, které výtvarník objevuje už od 80. let. Na soutiscích s mnoha desítkami barev ožívají tradiční motivy, ale expozice plně dostojí svému názvu a bere zátíší také doslova jako hrozenou rukavicí, jak pomocí zdánlivě zkosnatělého žánru hovořit o dnešku. Vedle grafik se tu vyskytují také suvenýry z cest či objekty pracující například s předměty původně prodávanými v sex-shopech, které mimo svůj kontext získávají zvláštní intimitu a podněcují imaginaci diváků.

European Arts bude dražit malbu od Vojtěcha Preissiga

V KVĚTNOVÉ AUČCI EUROPEAN ARTS BUDOU NABÍZENA DÍLA RENOMOVANÝCH AUTORŮ. MEZI DALŠÍMI ZAJÍMAVÝMI POLOŽKAMI SE OBJEVÍ PREISSIGOVA MALBA KRAJINA SE STROMY. „JDE O VZÁCNÉ DÍLO S VYVOLÁVACÍ CENOU 400 TISÍC KORUN. OJEDINĚLÁ PŘÍLEŽITOST PRO SBĚRATELE SECESNÍ KRAJINOMALBY,“ ŘÍKÁ ŘEDITEL AUČNÍ SÍNĚ ALBERT TRNKA.

Jak se vaší aukční síň dařilo v loňském roce?

Naše loňské prodeje byly samozřejmě stále ovlivněny komplikacemi spojenými s probíhající pandemií. Přes všechny potíže byly naše aukce v Obecním domě v Praze nadmíru úspěšné. V květnové aukci se prodala vzácná díla napříč žánry nad naše očekávání, ať už jde o Muchovu Nevěstu bezmála za 10 milionů korun, významný autoportrét Marca Chagalla za podobnou částku či patnáctimilionového Bedřicha Piskače. V listopadu mi udělal radost především aukční rekord Aloise Wachsmanna.

Autorský rekord českého malíře Aloise Wachsmanna dosáhl tedy na vaší poslední sálové aukci hodnoty deset a půl milionu korun. Čekali jste podobný úspěch?

Mimořádné dílo Figura, které se pohybuje na pomezí poetismu a surrealismu, se na veřejném trhu objevilo v této kvalitě poprvé. Tento obraz byl navíc vystaven na nejvýznamnější meziválečné výstavě ve střední Evropě, která se jmenovala Poesie 1932 a konala se v pražském Mánesu. Je to tedy dílo, u kterého musím říci, že mě dosažená cena nepřekvapila, ale příjemně potěšila.

Jaké jsou nyní trendy na trhu s uměním a na které autory byste doporučil vsadit začínajícím investorům?

Dlouhodobě roste zájem o české umění vytvořené ve 20. století, především v jeho druhé polovině. Tato díla jsou čím dál tím vzácnější. Velkoformátové obrazy Zdeňka Sýkory se prodávají za částky pohybující se kolem 20 milionů korun. Velký potenciál pro růst mají například Adriana Šimotová, Václav Boštík či Karel Malich. Obecně bych řekl, že ten, kdo vsadí na imaginativní umění, se nesplete.

Na posuzování uměleckých děl máte tým odborníků. Stává se často, že lidé vůbec netuší, jak hodnotné dílo doma mají?

Posouzení autenticity děl je odjakživa alfa a omega našeho podnikání. Samozřejmě že se čas od času setkáme s člověkem, který vlastní hodnotné dílo a nemá o tom tušení. Vybavuji si například paní, která vlastnila po svém tatínkovi komorní sbírku děl Jiřího Rema Jelínka. Měla představu, že by díla prodala a mezi vnoúčata rozdělila zisk v řádu několika desítek tisíc korun. Obrazy jsme vydražili v jedné z našich aukcí a nakonec se dělilo přibližně pět milionů.

Na co se mohou zájemci o umění těšit na vaší květnové velké aukci?

Na naší nadcházející květnové aukci, která proběhne tradičně v Obecním domě v Praze, bude možné dražit významná díla od řady renomovaných autorů, na které jste u nás zvyklí. Nechtěl bych ale propa-

FOTO: HN - LIBOR FOTÍK

govat pouze obrazy za desítky milionů korun. V našich aukcích máme nejenom taková díla, ale i opravdové skvosty, které se dají pořídit o řády níže. Za všechny lze upozornit například na malbu Vojtěcha Preissiga z roku 1902 Krajina se stromy, která byla mnohokrát publikována i vystavována. Byla představena například na výstavě České malířství 20. století v Národní galerii v Praze roku 1971 nebo na jedné z nejdůležitějších prezentací českého umění v Německu vůbec, která proběhla pod názvem Tschechische Kunst 1878–1914 v Mathildenhöhe Darmstadt v letech 1984–1985. Jde o naprosto ojedinělé a vzácné dílo, jehož vyvolávací cena bude na naší květnové aukci 400 tisíc korun. Takto si představuji naprosto ojedinělou příležitost pro sběratele české secesní krajinomalby nebo mazaného investora.

EUROPEAN ARTS

O GALERII / AUČNÍ SÍŇ

Aukční síň a galerie European Arts je dlouhodobě jednou z nejúspěšnějších aukčních síní v České republice a drží mnoho významných aukčních rekordů na tuzemském trhu s výtvarným uměním. Její zaměstnanci, odborní poradci a kunsthistorici mají dlouholetou zkušenost s prodejem obrazů a uměleckých děl, zajišťovali například prodej obrazů ze sbírek průmyslníka Jindřicha Waldese, Richarda Morawetze, Emila Saluse a dalších významných soukromých kolekcí.

ZAMĚŘENÍ: AUČNÍ SÍŇ A GALERIE

SPECIALIZACE A ZAMĚŘENÍ: obrazy a výtvarné umění

POČET AUČNÍ ROČNĚ: 4

PROVIZE OD NAVRHOVATELE/PRODÁVAJÍCÍHO: od 5 do 15 %

PROVIZE OD DRAŽITELE/KUPUJÍCÍHO: 24 %

EUROPEANarts

AUČNÍ SÍŇ EUROPEAN ARTS INVESTMENTS S. R. O.

ADRESA: Senovážné náměstí 8,
110 00 Praha 1

TELEFON: +420 233 342 293, +420 775 435 311

E-MAIL: info@europeanarts.cz, nabidky@europeanarts.cz

www.europeanarts.cz

22. května_13.00

Vojtěch Preissig / Krajina se stromy, 1902 (detail)
olej na lepence, 19 x 24 cm, značeno vpravo dole: Vojt.Preissig 1902

Velká
sálová aukce
Obecní dům Praha

EUROPEANartS

Arthouse Hejtmánek bude dražit jedno z posledních děl Emanuela Krescence Lišky

FOTO: HN - LIBOR FOJTÍK

Jak hodnotíte vaši loňskou sezonu?

Loňský rok mohu bezpečně označit jako nejvytíženější z celé naší dosavadní desetileté činnosti. Celkem jsme stihli čtyři aukce, z toho dvě sálové a dvě on-line, a výstavu méně známé výtvarnice Minky Podhajské. Průměrně jsme na našich aukcích dosáhli více než 90procentní úspěšnosti prodeje, což je doposud náš nejlepší výsledek. Do obou živých aukcí se nám vždy podařilo získat alespoň jeden tahák nad pět milionů korun.

V prosincové aukci jste dražili obraz s nevšední historií. Jednalo se o Flores od významného kubánského umělce Reného Portocarrery z roku 1966, kdy toto dílo bylo nalezeno u popelnice. Setkáváte se s podobnými příběhy často?

Podobných příběhů bych mohl uvést mnohem víc i z nedávné doby. Před pěti lety jsem zakoupil obraz s námětem oplakávání andělů u prázdného Kristova kříže. Byl v dost špatném stavu, velkých rozměrů 150 x 330 cm, bez určení autora a bez signatury. Při podrobném studiu literatury se nám podařilo v roudnické galerii náhodně objevit přípravnou skicu k tomuto obrazu. Jedná se o velmi významné dílo Emanuela Krescence Lišky s názvem Svítání po Velikém pátku. Patří mezi poslední díla, která měl malíř ve svém ateliéru takřka před dokončením, ještě bez podpisu, když Lišku v pouhých 50 letech zastihla smrt. Po pracném restaurování se podařilo obrazu vrátit původní vzhled a bude ozdobou naší jarní zahradní aukce.

Do kterých autorů byste v současnosti doporučil investovat?

Osobně spíše nedoporučuji nákup umění pouze za účelem investice. Radím nakupovat především to, co se vám opravdu líbí, a nikoli to, co by mohlo být časem výhodné. Umění nakupujte více srdcem než rozumem.

Jedním ze současných trendů jsou NFT neboli unikátní tokeny představující způsob digitálního nakupování a prodeje umění. Jak na tento trend nahlížíte?

O NFT jsem slyšel už v minulosti, především v souvislosti s některými aukčními rekordy ve světových aukčních síních Sotheby's a Christie's. Teprve letos jsem se s tímto způsobem umění seznámil blíže zásluhou svých dvou synů. Přestože jsem více nakloněn klasickému umění, vidím v tomto směru digitálního světa velkou budoucnost v příštích generacích. Chystáme se v letošním roce po prázdninách v rámci naší galerijní činnosti k velkolepému představení tohoto nově se formujícího média.

31. března se skutečně vaše už patá on-line aukce. Na co se mohou zájemci o umění těšit?

JEDNÍM Z LÁKADEL JARNÍ AUKCE ARTHOUSE HEJTMÁNEK BUDE DÍLO ČESKÉHO MALÍŘE EMANUELA KRESCENCE LIŠKY S NÁZVEM SVÍTÁNÍ PO VELIKÉM PÁTKU. „PATŘÍ MEZI POSLEDNÍ DÍLA, JEŽ MĚL VE SVÉM ATELIÉRU TAKŘKA PŘED DOKONČENÍM, KDYŽ HO V POUHÝCH 50 LETECH ZASTIHLA SMRT. PO PRACNÉM RESTAUROVÁNÍ SE PODAŘILO OBRAZU VRÁTIT PŮVODNÍ VZHLED,“ ŘÍKÁ MAJITEL AUKČNÍHO DOMU TOMÁŠ HEJTMÁNEK.

V aukci bude kolem 300 položek výtvarného umění, starožitností a designu s lákavými vyvolávacími cenami. Z pozůstalostí máme množství starožitného nábytku. V nabídce je i sbírka 20 ruských ikon ze 17. až 19. století.

Co dalšího pro zájemce o umění letos připravujete?

Některá lákadla do živých aukcí zatím nebudu prozrazovat. Už zmiňovaná velká poprázdňinová výstava v naší galerii bude věnovaná mojí velké lásce, obrazovým rámcům, ve spojení s digitálním uměním.

ARTHOUSE HEJTMÁNEK

O GALERII

Arthouse Hejtmánek, galerie a aukční dům, se nachází v pražském Bubenci v domě ze 17. století, který majitelé – Marie a Tomáš Hejtmánkové – rekonstrukcí probudili z dlouhého spánku opět k životu. Společně s přilehlou zahradou slouží jako důstojný domov pro umění, starožitnosti a design. Najdete zde krásné věci, kterými se většina lidí ráda obklopuje a sbírá je od nepaměti.

ZAMĚŘENÍ: AUKČNÍ DŮM A GALERIE

SPECIALIZACE A ZAMĚŘENÍ: výtvarné umění, starožitnosti a design

POČTY VÝSTAVNÍCH/AUKČNÍCH AKCÍ ROČNĚ: 1/4

PROVIZE OD NAVRHOVATELE/PRODÁVÁJÍCÍHO: 15 %

PROVIZE OD DRAŽITELE/KUPUJÍCÍHO: 24 %

ARTHOUSE HEJTMÁNEK

ARTHOUSE HEJTMÁNEK,
GALERIE A AUKČNÍ DŮM S. R. O.

ADRESA: Goetheho 17/2,
160 00 Praha 6 – Bubeneč

TELEFON: +420 734 311 861,
+420 737 815 758

E-MAIL: info@arthousehejtmank.cz

www.arthousehejtmank.cz

ARTHOUSE HEJTMANEK

EMANUEL KRESCENC LIŠKA / SVÍTÁNÍ PO VELIKÉM PÁTKU / JARNÍ AUKCE 2022 / Vytvářecí cena: 800 000 Kč

**PŘIJÍMÁME UMĚLECKÁ DÍLA
A STAROŽITNOSTI DO NAŠICH AUKCÍ**

WWW.ARTHOUSEHEJTMANEK.CZ
GOETHEHO 2, 160 00 PRAHA 6 – BUBENEČ

Nejvýznamnější obraz, jaký dosud měla v aukci, Galerie Kodl zatím tají

DESÁTÝ ROK V ŘADĚ MÁ GALERIE KODL NEJVYŠŠÍ OBRAT ZE VŠECH AUČNÍCH SÍNÍ V ZEMI. NA POSLEDNÍ VELKÉ AUČI VYDRAŽILA STO PROCENT VŠECH POLOŽEK A TRADIČNĚ NABÍZÍ DÍLA SLAVNÝCH JMEN OD SLAVÍČKA, KUPKY, TOYEN AŽ PO ZRZAVÉHO. JEJÍ KVĚTNOVÁ AUČE ROZHODNĚ VZBUDÍ ZÁJEM MNOHA SBĚRATELŮ A INVESTORŮ. „TĚŠÍM SE NA DRAŽBU NEJVÝZNAČNĚJŠÍHO OBRAZU, JAKÝ JSME KDY V AUČI MĚLI. ZATÍM ALE NEPROZRADÍM, KTERÝ TO BUDE,“ ŘÍKÁ MAJITEL GALERIE MARTIN KODL.

Na vaší listopadové aukci jste prodali sto procent položek. To se dosud v historii českých aukcí nikomu nepodařilo a ani v zahraničí to není běžné. Co vše za tímto úspěchem stojí?

Považuji tento výsledek za historický mezník, a to nejen v Česku. Pro mě osobně je právě celkové procento úspěšnosti tím zásadním měřítkem a příkladem kvalitní práce celého týmu v naší aukční síni. Ukazuje na správný výběr a dobrý odhad. Myslím, že něco takového se nebude hned tak opakovat.

Soubor 106 kreseb Františka Kupky „Člověk a země“ byl na této aukci nejvýše vyvolávanou položkou, zároveň i nejvíce vydraženou, když se prodal za 51,1 milionu korun. Zde se nicméně úspěch předpokládal. Je ale nějaké dílo, jehož výsledná cena vás hodně překvapila?

Mimořádný úspěch zaznamenala díla Emila Filly, vyvolávací cena jeho obrazu „Hlava starého muže“ se z osmi milionů vyšplhala na 32,4 milionu korun. Velký zájem sběratelů vyvolalo dramaticky pojaté plátno „Zápas“, kdy dražitelé konečnou cenu zvedli na 19,4 milionu korun z vyvolávací ceny dva miliony. Takto výrazný nárůst nečekal nikdo, patřil k největším překvapením naší aukce. Je však třeba si uvědomit, že se jedná o jeden z Fillových nejosobitějších tvůrčích počínů z jeho zlomové epochy. Navíc pochází z význačné sbírky Jaroslava Borovičky, kterému se podařilo nashromáždit vskutku mimořádná díla.

Jak celkově hodnotíte váš loňský rok?

Jako absolutně nejvýznamnější hodnotím už zmíněnou skutečnost, že se na listopadové aukci prodalo sto procent položek. Potěšení mi dělá i to, že částka 600 milionů korun dosažená na našich dvou aukcích představuje více než 45 procent celkových tržeb všech aukcí v Česku, které vloni dosáhly výše 1,4 miliardy korun. Ostatně už desátý rok má naše galerie nejvyšší obrat ze všech aukčních síní v zemi. Mám radost i z toho, že mezi deseti nejdražšími prodanými díly v Česku je šest vydražených na našich aukcích. Mile mě zaskočil také počet 39 dosažených autorských rekordů. Považuji to za obrovské číslo v době, kdy ceny obrazů stabilně rostly už několik minulých let, a navíc se v mnoha případech jednalo o díla autorů v aukcích velmi frekventovaných, jako jsou Oldřich Blažíček, Emil Filla, Antonín Chittussi, Josef Lada, Antonín Slaviček nebo Václav Špála.

FOTO: GALERIE KODL

Rekordy jste zaznamenali rovněž u široké veřejnosti zatím nepříliš známých autorů, jako je například Karel Štědrý. Pozorujete narůstající zájem o díla z řad mladší generace umělců?

Těší mě, že rekordů dosáhli i současní tvůrci, mohl bych třeba ještě jmenovat Rudolfa Burdu, Stefana Milkova, Jana Pištěka, Adama Štecha, Ivanu Štenclovou, Josefa Velčovského nebo fotografku Alžbětu Jungrovou. Stoupající zájem o současné umění je evidentní. Moderní umění tvoří nyní dvacet procent nabídky našich aukcí a vždy se všechna díla prodají.

Rekordu jste v loňském roce dosáhli také v charitativních aukcích. O jakou částku se jednalo a kam finanční prostředky směřovaly?

Už se stalo tradicí, že se řada děl na našich aukcích draží ve prospěch vybraných charitativních či neziskových organizací. Mám radost, že jsme za poslední rok dosáhli vynikajících výsledků. Centru Paraple jsme tak mohli předat rekordní částku 2 975 000 korun, na konto Paměti národa putovalo 1 710 000 Kč a Vojenskému fondu solidarity připadl výtěžek ve výši 585 tisíc korun. Rovný milion korun byl připsán ve prospěch Charity Česká republika. Nadaci Bátor Tábor Česká republika pomůže výnos ve výši 2 350 000 Kč zlepšovat životy dětem s rakovinou nebo jinou vážnou nemocí. Skvělý byl i výsledek 15. aukčního salonu výtvarníků pro Konto Bariéry, který poprvé probíhal na našem portálu Artslimit. Nakonec se stal historicky nejúspěšnějším, vybralo se 6 948 100 Kč. Těší mě, že jsme tímto nečekaným úspěchem mohli zakončit takřka třicetiletou spolupráci s ředitelkou Boženou Jirků, která v čele nadace končí. A ještě udělat radost jejímu zakladateli Janu Kačerovi.

Jaké jsou v současnosti trendy na trhu s uměním a o které autory je největší zájem?

Pozornosti se stále těší klasická díla 19. století, dále česká moderna, ale i poválečné umění. Posiluje trend z předchozích let, kterým je stoupající nárůst cen u výjimečných děl dosud méně známých, ale kvalitních autorů. Rozšiřují se řady sběratelů o mladší generaci, kterou přitahují nejen klasické formy umění, ale zajímá se také o nová média jako NFT. NFT ve světě už definitivně pasovalo digitální umění do statusu rovnocenného uměleckého směru a není důvod, aby tomu tak nebylo v dohledné době i v Česku.

V listopadu 2020 jste poprvé uskutečnili online aukci prostřednictvím vlastního aukčního portálu Artslimit. Jak obecně změnil nárůst možností nákupu děl online trh s uměním?

Možnost účastnit se našich tradičních sálových aukcí online přilákala poměrně velké množství nových dražitelů. Zároveň však mnoho z našich stávajících klientů zjistilo, že dražit online může být také příjemným, ale hlavně pohodlným zážitkem. Díky tomu se počet aktivních dražitelů na našich aukcích dramaticky zvýšil. Mimoto jsme se také rozhodli pořádat ročně dvě čisté online aukce děl z nižší a střední cenové kategorie, která budou po dobu aukce vystavena v galerii, ale celá dražba poběží pouze online na portálu Artslimit.com.

29. května pořádáte už 87. aukční den. Která zajímavá díla se vám zatím podařilo do této aukce získat?

Je ještě příliš brzy na představení významných obrazů, které budeme dražit v nadcházející aukci. Jen prozradím, že opět představíme silnou a zajímavou nabídku české výtvarné scény od 19. století až po současnost. Nebudou chybět jména jako Josef Čapek, Emil Filla, Antonín Chittussi, František Kupka, Václav Radimský, Antonín Slavíček, Josef Šíma, Václav Špála či Toyen. Sám se velice těším na dražbu nejvýznamnějšího obrazu, jaký jsme kdy v aukci měli. Zatím neprozradím, který to bude.

Na které akce se můžeme v nadcházejících měsících těšit?

Na přelomu února a března proběhla už třetí samostatná online aukce Artslimitu, ta čtvrtá se pak uskuteční ve druhé polovině září. Při aukcích na tomto portálu se nabízí převážně díla za nižší vyvolávací ceny, než je obvyklé u sálových aukcí. Kompletní nabídku tradiční květnové aukce si budou moci zájemci prohlédnout od konce dubna na předaukční výstavě v prostorách galerie. A během června, července a srpna potěšíme všechny obdivovatele současného umění uspořádáním už pátého Letního výtvarného salonu.

GALERIE KODL

O GALERII

Galerie KODL je aukční, prodejní a výstavní síň založená na více než stoleté rodinné sběratelské tradici. Zaměřuje se na nákup a prodej obrazů, kreseb, grafik a plastik českého výtvarného umění 19. a 20. století. Během roku pořádá tematické výstavy a Letní výtvarný salon. Zajišťuje také odborné konzultace, soudněznalecké posudky a expertizy, restaurování či rámování obrazů. Galerie si zakládá na záruce prodáváných uměleckých děl a na maximálně profesionálním přístupu. V čele špičkového týmu odborníků a historiků umění stojí současný vlastník, soudní znalec PhDr. Martin Kodl.

ZAMĚŘENÍ: AUKČNÍ, PRODEJNÍ A VÝSTAVNÍ SÍŇ

SPECIALIZACE A ZAMĚŘENÍ: obrazy a výtvarné umění

POČTY AUKCÍ ROČNĚ: 2

PROVIZE: 20 %

ROČNÍ AUKČNÍ OBROT: cca 600 mil. Kč

KODL
G A L E R I E

GALERIE KODL

ADRESA: Národní 7,
110 00 Praha 1

TELEFON: + 420 251 512 728,
+ 420 602 117 440

E-MAIL: galerie@galeriekodl.cz

www.galeriekodl.cz

EX01471-1

KODL – TRADICE OD ROKU 1885

KODL
G A L E R I E

Galerie KODL se zaměřuje na prodej českého výtvarného umění 19. a 20. století. Pro firmy i jednotlivce vytváří soukromé sbírky.

Jarní aukce proběhne 29. 5. na Žofíně + online na artslimit.com.

Předaukční výstava začíná 25. dubna v prostorách galerie.

Národní 7, Praha 1 • galerie@galeriekodl.cz

Tel.: +420 251 512 728, +420 602 117 440

www.galeriekodl.cz

Etcetera opět přichází s mimořádnou nabídkou

ETCETERA AUCTIONS NABÍDNE VE SVÉ 14. AUKCI ŘADU POZORUHODNÝCH DĚL. „DVĚ DOBOVÉ PRÁCE VĚRY JANOUŠKOVÉ, MONUMENTÁLNÍ MALBU STANO FILKA Z PRVNÍ POLOVINY 80. LET NEBO EXPRESIVNÍ MALÍŘSKÁ DÍLA MILANA KNÍŽÁKA A JIŘÍHO DAVIDA,“ ŘÍKÁ SPOLUMAJITELKA SPOLEČNOSTI PAVLA KOSAŘ.

Jedním z vašich loňských lákadel bylo otevření nového výstavního prostoru. Jak se podařilo a jak celkově hodnotíte vaši loňskou sezonu?

Loňská výstavní sezona byla kvůli covidovým restrikcím velmi omezená. Byli jsme nuceni výstavy rušit a přesouvat. V podstatě jsme v naší brněnské galerii uspořádali pouze jednu malířskou výstavu Martina Mainera a Samuela Pauča. Díky tomuto nucenému útlumu jsme se ale mohli plně soustředit na přesun do Prahy a na budování nové galerie. Otevřeli jsme výstavou Margity Titlové Ylovsky Touha, obsahující výběr jejích děl z 90. let. Po ní následovala předaukční výstava a aukce Etcetera 13, na níž padlo hned několik aukčních rekordů. Za zmínku stojí zejména plastika Nohy Evy Kmentové, jež se na aukčním trhu stala nejdražším prodaným dílem autorky, a úspěchy našich dlouho sledovaných autorů, jako jsou Vladimír Merta, Marian Palla a David Možný. Výrazně se nám zvýšily i mimoaukční prodeje, a to jak co do množství, tak i v celkových výnosech.

Nedávno jste ukončili výstavu současné monumentální tvorby Jiřího Staňka. Které další výstavy připravujete?

Jako další připravujeme výstavu a katalog soukromé sbírky Janez, jež má základ v konstruktivních tendencích 60. a 70. let s přesahem do konceptuálního umění. Tuto výstavu kurátorují Martina Mrázová a Miroslav Jiřele.

Zaměřujete se na české současné a poválečné období. O které autory z těchto kategorií je nyní největší zájem?

Momentálně je u nás největší zájem o díla autorů generace 80. a 90. let. Na tato období se dlouhodobě zaměřujeme a je zcela zřejmé, že za posledních pět šest let je zájem o díla těchto autorů mnohonásobně větší. Větší pozornost je věnována i svého času opomíjeným autorům a dílům mimo klasická média. Roste tak zájem rovněž o konceptuální umění, instalace, performance či videa. Z autorů je to například Tomáš Ruller, Margita Titlová Ylovsky, Václav Stratil, Marian Palla, Vladimír Merta. Z autorů mladší generace pak David Možný, Josef Bolf a Petr Dub.

Jsou patrné v dílech současných autorů nějaké trendy?

U nejmladší, nastupující generace umělců a umělekyní jistě trendy číst můžeme. Jde o speciální jazyk digitální estetiky, částečný přesun do internetového prostředí a výraznější akcent na feministickou a levicovou rétoriku. V tvorbě některých autorů můžeme vysledovat i výraznější angažovanost. Já osobně ale žádné velké trendy u autorů, se kterými spolupracujeme, nepociťuji. Zaměřujeme se hlavně na umělce a umělkyně, kteří jsou svojí tvorbou autentičtí a nenechávají se trendy strhnout. Většinou platí, že kvalita uměleckého díla spočívá i ve své jedinečnosti, vlastních zkušenostech a nekonečném hledání nových způsobů vyjádření.

FOTO: KIVA

30. dubna pořádáte vaši už 14. aukci. Na co se mohou zájemci o umění těšit?

Aukce Etcetera 14 proběhne v Praze v prostorách Etcetera Art v Hradební ulici a na internetovém portálu Livebid.cz. V současném a poválečném umění tentokrát představíme jedinečnou nabídku děl českého sochařství či konceptuálního umění 80. let. Jmenovat lze autory jako Věra Janoušková, Dalibor Chatrný, Olga Karlíková, Milan Maur, Marian Palla. V nabídce bude i současná česká a slovenská malba. Z konkrétních autorů Josef Bolf, Jiří Černický, Peter Cvik, Petr Lysáček. Mezi mimořádné položky jsme zařadili dvě dobové originální práce Věry Janouškové a monumentální malbu Stano Filka z první poloviny 80. let nebo expresivní malířská díla Milana Knížáka a Jiřího Davida z přelomu 80. a 90. let.

ETCETERA

O GALERII

Etcetera Art je aukční dům a galerie se zaměřením na prodej českého současného a poválečného umění. Vloni na podzim jsme na Hradební ulici otevřeli nový pražský prostor s pravidelným výstavním programem. Aukce současného umění pořádáme dvakrát do roka. Příští, již čtrnáctá, aukce proběhne 30. 4. 2022 jednak v galerii na Hradební a současně v online prostředí LiveBid.cz.

ZAMĚŘENÍ: GALERIE A AUKČNÍ DŮM

SPECIALIZACE A ZAMĚŘENÍ: poválečné a současné umění

POČTY VÝSTAVNÍCH/AUKČNÍCH AKCÍ ROČNĚ: 8/2

PROVIZE OD NAVRHOVATELE/PRODÁVÁJÍCÍHO: 18 %

PROVIZE OD DRAŽITELE/KUPUJÍCÍHO: 23 %

ETCETERA

ETCETERA ART

ADRESA: Hradební 3, 110 00 Praha

TELEFON: +420 773 511 799,
+420 777 074 796

E-MAIL: info@etcetera-auctions.com

www.etceteraart.com

ETCETERA 14

30. DUBNA 2022

INFO NA ETCETERAART.COM A LIVEBID.CZ

POST-WAR &
CONTEMPORARY
ART

VĚRA JANOUŠKOVÁ, HLAVA, 1983

ETCETERA ART

HRADEBNÍ 3 PHA

Dorotheum připravuje sérii aukcí. Dražit se bude i Medek

DOROTHEUM SE CHYSTÁ NA ŘADU AKCÍ. „ČESKÉ ZÁKAZNÍKY BUDOU ZAJÍMAT OBRAZY KAMILA LHOTÁKA V ČERVNOVÉ AUKCI MODERNÍHO UMĚNÍ, KOLEGŮM V SALCBURKU SE PODAŘILO PRO AUKCI ZÍSKAT KRÁSNÝ OBRAZ OD MIKULÁŠE MEDKA,“ ŘÍKÁ ŘEDITEL PRAŽSKÉ REPREZENTAČNÍ KANCELÁŘE AUČNÍHO DOMU DOROTHEUM MICHAL ŠIMEK.

Vloni jste hovořil o tom, jak jste nadšený z míry růstu českého trhu s uměním. Stále je trh na rostoucí vlně?

V loňském roce jsme dosáhli nejlepšího výsledku v historii naší společnosti, svůj podíl na tom měla i řada světových rekordů v segmentu současného a moderního umění. A i pro naši pražskou kancelář byl loňský rok mimořádně úspěšný, mimo jiné se nám podařilo získat z českého majetku pro podzimní aukci obraz Alfonse Waldeho, který se prodal téměř za 800 tisíc eur. Vzhledem k prognózám vývoje inflace lze předpokládat, že zájem o koupi umění především v segmentu špičkových obrazů nepoleví. Vše ale může být nakonec zcela jinak, protože změna geopolitického klimatu v posledních dnech je zcela bezprecedentní.

Který segment, kromě výtvarného umění, nyní zažívá sběratelský a investorský boom?

Opravdu veliký zájem je momentálně o mince. Naše aukce mají vysoký podíl bohemik, takže účast dražitelů z Česka je vysoká. Podobně je tomu také u aukcí řádů a vyznamenání, tam se ale pohybujeme v jiných cenových relacích. Právě mince ražené v Čechách nebo ve slovenské Kremnici patří k tomu nejdražšímu, co našimi aukcemi prošlo, pokud tedy pominu kanadský 1 000 000 Dollar Maple Leaf 2007, který jsme v roce 2010 vydražili za 3,27 milionu eur.

Ve vaší nabídce se také často objevují starožitné zbraně s volávacími cenami i v řádech desítek tisíc eur. Jaká jsou specifika tohoto segmentu?

Nabídka historických zbraní a vůbec celý segment militarií těží z dědictví Rakouska-Uherska. Samozřejmě že se do aukcí dostávají i artefakty mimo tento historický prostor, ale v zásadě je naše velká a bohatá nabídka dána právě významem Vídně jako císařské metropole. Pro české zákazníky jsou specifika tohoto segmentu spíše v praktických poaučních záležitostech. Kategorie historických zbraní jsou u nás a v Rakousku jinak časově ohraničené, takže se třeba v naší aukci střelných a loveckých zbraní může objevit zbraň, která je v Česku brána jako historická, ovšem její doprava do Česka podléhá rakouským opatřením pro střelné zbraně.

Jaké aukce připravujete v nadcházejícím období?

Díky zlepšení epidemické situace se vracíme k tradičnímu kalendáři našich velkých aukcí, takže jarní Classic Week, čítající aukce starých mistrů, obrazů 19. století i starožitností, se vrací do květnového termínu, zatímco aukce moderního a současného umění, šperků a hodinek v rámci Contemporary Week se vrací do tradičního termínu na přelomu května a června. České zákazníky bude určitě zajímat několik obrazů Kamila Lhotáka v naší červnové aukci moderního umění, v Salcburku budeme nabízet krásný obraz Mikuláše Medka. A než dojde na naše velké aukce

FOTO: HN - HONZA NUDRA

v rámci aukčních týdnů, čekají nás také tradiční velikonoční aukce v Salcburku a aukce v mnoha dalších kategoriích: historické zbraně, střelné zbraně, asiatika, šperky či kresby a grafiky starých mistrů a 19. století.

Při vašich poradenských dnech si mohou zájemci nechat posoudit díla zahraničními experty. Jaký je o tuto službu zájem?

V únoru jsme uspořádali druhé poradenské dny a musím říct, že zájem byl oproti loňskému říjnu několikanásobný. Podařilo se nám získat velmi pěkné práce ruské provenience – Ilji Repina či Filipa Maljavina. Také maďarské a rakouské obrazy a velmi zajímavou, zatím autorsky neurčenou italskou barokní práci.

DOROTHEUM

O GALERII

Dorotheum je největším aukčním domem ve střední Evropě. Jeho tradice sahá až do roku 1707, kdy bylo založeno římským císařem a českým králem Josefem I. V čele se čtyřmi aukčními týdny nabitými špičkovými pracemi klasické moderny i mezinárodní poválečné scény, starých mistrů a umění 19. století a celkem sedmi stovkami aukcí ročně patří Dorotheum k vedoucím evropským aukčním domům, v jejichž aukcích hojně prodávají i nakupují také zákazníci z Česka.

ZAMĚŘENÍ: AUČNÍ DŮM

SPECIALIZACE: výtvarné umění, šperky, historická vozidla, design

POČTY VÝSTAVNÍCH/AUČNÍCH AKCÍ ROČNĚ: 700 aukcí

PROVIZE OD NAVRHOVATELE/PRODÁVÁJÍCÍHO: 9,6–22%

PROVIZE OD DRAŽITELE/KUPUJÍCÍHO: 15–28%

DOROTHEUM
SEIT 1707

DOROTHEUM GMBH & CO KG

ADRESA: Dorotheergasse 17,
1010 Wien

TELEFON: +43 1 515 600

E-MAIL: kundendienst@dorotheum.at

REPREZENTAČNÍ KANCELÁŘ

ADRESA: Ovocný trh 580/2
110 00 Praha 1

TELEFON: +420 224 222 001

E-MAIL: info@dorotheum.cz

www.dorotheum.com

DOROTHEUM

ZALOŽENO 1707

Moderní umění

22. června 2022

DOROTHEUM Salzburg

www.dorotheum.com

*Mikuláš Medek, Bez názvu (1964)
odhadní cena 60 000–90 000 €*

EK014231-2

TRAFO GALLERY

O GALERII

Trafo Gallery vznikla v roce 2006 jako spolek přátel umělců a výtvarného umění v bývalé vysočanské trafostanici s názvem Spolek Trafačka. Od roku 2016 působí v holešovické tržnici a připravuje ročně šest skupinových i samostatných výstav českým a středoevropským umělcům, ke každé vydává dvojazyčnou publikaci.

Spolupracuje s více než 50 umělci v oblasti malby, sochy, fotografie a intermédií, mezi nimiž jsou Jan Kaláb, Jakub Nepraš, Michal Címalá, Michael Rittstein, Jaroslav Róna a další, jejichž díla nabízí k prodeji.

ZAMĚŘENÍ: GALERIE A NAKLADATELSTVÍ

SPECIALIZACE: současné výtvarné umění

POČTY VÝSTAVNÍCH/AUKČNÍCH AKCÍ ROČNĚ: 6

TRAFO GALLERY

ADRESA: Hala 14 Pražské tržnice
Bubenské nábřeží 306/13
170 00 Praha 7

TELEFON: +420 739 517 758

E-MAIL: trafogallery@trafogallery.cz

FB: trafo_galerie

IG: trafo_gallery

www.trafogallery.cz

JAKUB NEPRAŠ

Sociální sítě, 2021, videosocha se zvukem

FILATELIE | FLAŠKA

O GALERII / AUKČNÍ SÍNÍ

Filatelie Flaška je aukční firma, která pořádá aukce v reálném čase pomocí on-line dražby či možnosti dražby po telefonu obdobně jako na sálových aukcích.

Zaměřuje se pouze na poštovní známky z celého světa a v aukcích se objevují především nejzajímavější československé známky.

Nabízíme kompletní servis od poradenství, zprostředkování znaleckých posudků či privátního prodeje.

ZAMĚŘENÍ: POŠTOVNÍ ZNÁMKY

POČTY VÝSTAVNÍCH/AUKČNÍCH AKCÍ ROČNĚ: 4

PROVIZE OD NAVRHOVATELE/PRODÁVAJÍCÍHO: 0–15 %

PROVIZE OD DRAŽITELE/KUPUJÍCÍHO: 16,94 %

PETR FLAŠKA | PRAHA

FILATELIE PRAHA S.R.O.

ADRESA: Sokolská 1605/66, 120 00 Praha 2

TELEFON: +420 723 344 415

E-MAIL: info@filatelie-flaska.cz

www.filatelie-flaska.cz

FILATELIE

PETR FLAŠKA | PRAHA

Pořádání aukcí

filatelie-flaska.cz

burda auction
aukční dům

PŘÍŠTÍ AUKCE 26. - 27. 3. 2022

Burda Auction, s.r.o., Praha 6, Dejvická 306/9

burdaLIVEBidding

Prémiové aukce

- filatelistický materiál na světové sběratelské a tržní úrovni
- s důrazem na vzácnost, kvalitu a provenienci
- poradenství v oblasti investic ve filatelii, tvorba sbírek a portfolií
- Private Treaty - privátní prodej exkluzivních položek
- maximální odbornost, expertní a informační podpora
- prvotřídní klientské služby

1932, Křivoklát 3,50Kč,
meziarší s levým okrajem.
Prodáno za: 952.000 Kč.

1840, Velká Británie,
Penny Black, nepoužitý
6-blok ze vzácné
11. tiskové desky.
Prodáno za:
2.260.000 Kč.

1848, Modrý Mauritius
Post Paid 2P, raný tisk,
nepoužitý kus.
Prodáno za:
380.000 Kč.

1939, nezoubkovaný zkusný tisk nepřijatého
návrhu známky Hlinka 2,50K.
Prodáno za: 620.000 Kč.

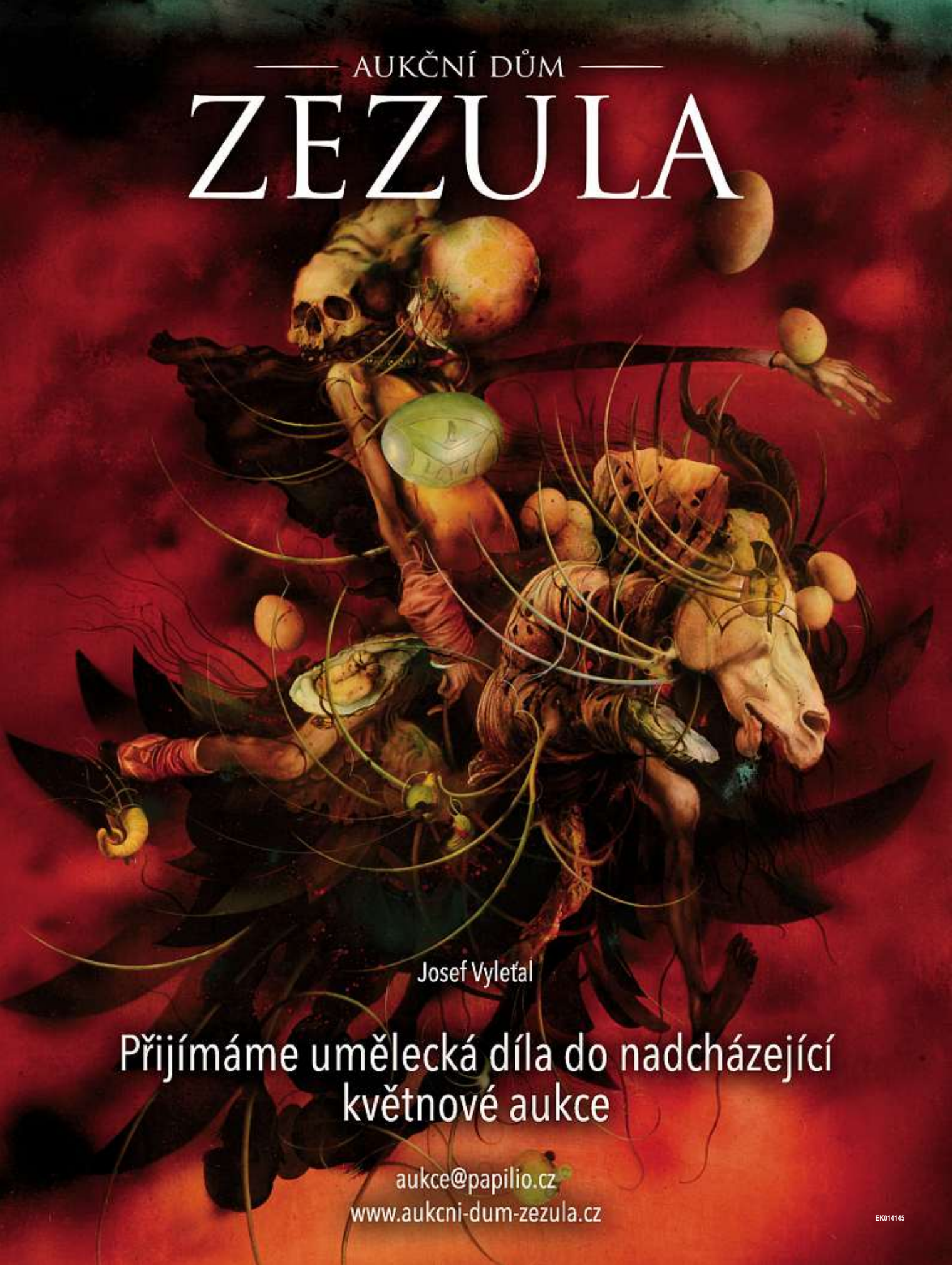

1919, Letecká FLUGPOST 1,50K úzký
formát s převráceným přetiskem PČ 1919.
Prodáno za: 1.430.000 Kč.

www.burda-auction.com

— AUKČNÍ DŮM —

ZEZULA

Josef Vyletál

Přijímáme umělecká díla do nadcházející
květnové aukce

aukce@papilio.cz
www.aukcni-dum-zezula.cz